List za koristi delavskega ljudstva. Delavci so opravičeni do vsega kar producirajo.

This paper is devoted to the interests of the working class. Workers are entitled to all what they produce.

PROLETAREC

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 4008 W. 31. Str., Chicago, Ill.

"Delavci vseh dežela, združite se!"

PAZITE!

na številko v oklepaju ki se nahaja poleg vašega naslova, prilepljenega spodaj ali na ovitku. Ako je številka (386) tedaj vam s prihodnjo številko našega lista poteče naročnina. Prosimo, ponovite je takoj.

Štev. (No.) 385. Chicago, Ill., 26. januarja (January) 1915. Leto (Vol.) X.

Molitve in dejanja v Ameriki.

BOG DAJ MIR.

Amerika je molila za mir. Vsi, ki trdijo, da oskrbujejo pošto z zemlje v nebesa, so zahtevali od Boga, naj jih posluša, vsak je sitnaril na svoj način in vsi so trdili, da se dvigajo njih molitve naravnost pred prestol večnega očeta.

Znanost, ki lahko lovi, zasleduje, fotografira, razklada vse mogoče žarke, ki pozna hitrost svetlobe in zvoka, ki tehta na biljone kilometrov oddaljene zvezde, še nima aparata, s katerim bi mogla opazovati, kako se dvigajo ali kako padajo čeljustne molitve ljudi.

Ali če je res, da so šle molitve za konec vojne pred božji prestol, tedaj mora biti pot do tja vendar daljša, nego pripovedujejo vsakovrstni administratorji večnega življenja. Ali pa so obtičale pred prestolom. Do Boga ,bi rekli, da nikakor niso prišle.

Vsekakor je videti, da molitev ni pravo sredstvo proti vojni. Mi smo že prej mislili, da je tako. Zakaj izkušnja nam kaže, da ni mogla molitev, pa dobi si njena moč kdove kako čudodelna, nikoli nadomestiti fizičnih sil ali pa razveljaviti njih učinkov. Če bi strojevodja molil, se ne bi zgenila lokomotiva; z molitvijo ne napolni rudar nobene kare; ako bi polagal kmet molitve namesto semena v zemljo, ne bi nikdar dočakal žetve.

Vojna se vodi s smodnikom in dinamitom; eksplozivni in balistični zakoni imajo v njej matematično veljavo. Kakšno moč naj ima tu molitev?

Ko se je vojna pričela, je bil Bog menda doma in je videl, kaj se godi. Pa ni hotel zabraniti vojne.

Kaj jetreba vsegavednega šele upozarjati, kaj se godi?

Bilo je tudi znano, da so si vojno napovedali posvetni vladarji iz krvi in mesa, sedeči na velikih in malih tronih, ne v nebesih, ampak tu pa tam po Evropi.

Bog torej ni imel pravzaprav nič opraviti z vojno. In nikakor ni bilo logično, da so ga nadlegovali z njo. Obračali so se do napačne adrese.

Ali Amerikanci so praktični ljudje. Ničesar ne verjamo, dokler ne poizkusijo.

Niti brezuhpešnost papeževih molitev jih ni prepričala, dasi se je pošiljala za mir v nebesa molitev dveh papežev!

Sami so hoteli poizkusiti. Pa so poizkusili.

In prepričali so se. Z molitvijo ni bilo nič.

Copyright 1915 by McCutcheon

MI DAJEMO ŽIVEŽ.

Vojna se vodi v naših naprednih časih industrielno mašinelno. V Nemčiji so konstatirali, da so mestni delavci boljši vojaki od kmečkih fantov, dasi so zadnji telesno krepkejši. Ali industrijski delavci so vajeni strojev. Na sejmu, kjer gre na pesti in s pivnimi vrčki, bi bili pretepači z dežele pravi fantje od fare; na vojni, kjer je prevladala tehnika, so delavci uspešnejši.

Vsa armada je postala v naših dneh ogromna ašinerija. Zmage ne odločujejo več ljudje; osebna moč in osebna hrabrost so lastnosti nižjega reda. Večji in preciznejši topovi, učinkovitejše eksplozivne snovi, gostejše in primernejše izpeljane železnice, zanesljivejši zrakoplovi — to so elementi vojne in zmage.

Toda kljub vsemu tehničnemu razvoju je vendar tudi za vojno še treba ljudi. Ideal, da se nabode vsa meja okrog in okrog z možnarji, mitraljezami, strojnimi puškami, topovi, potem pa pritiska en prst na Dunaju ali v Berlinu na gumb, pa padajo Varšava, Petrograd, Kijev, Moskva, Belgrad, Kragujevac, Belfort, Bruselj, Rheims, Pariz v prah in pepel, še ni dosežen.

Doslej so to le še "lepe" sanje.

Kakor je za oskrbovanje strojev v tovarni treba ljudi, tako jih je treba tudi za službo pri kanonih in smrtnih mašinah, na križarkah in podmorskih čolnih, na samoletih in zrakoplovih.

Res je, da šteje človek v tovarni in jami, pa tudi pri artileriji in infanteriji šele v drugi vrsti, ali brez njega vendar še ne gre.

In človek mora jesti. Tudi proti tej nerodnosti še ni sredstva.

V polju sicer dokazujejo vojakom, da niti cesar ne vzame, kjer nič ni, in če n edobe junaki po 48 ur nobenega grižljaja, se morajo tolažiti s slavo. Ali tudi to ima svoje meje.

Brez kruha ni vojne.

Zdaj ga imajo še nekaj, četudi je to že "vojni kruh."

Ali dan bi moral priti, ko bi ga Evropi zmanjkalo. Zakaj v normalnih časih nima dosti žita. Zdaj pa poteptana polja ne rode, roke, ki manipulirajo s puško, ne morejo orati in kopati.

Amerika pa ima še žita in moke. In povrh ima "dobro srce".

Amerika pošilja moko in žito v Evropo. Doma ga zdražuje. V sedanjih časih je ta trgovina imeniten business. Za mir molimo, vojno pa podpiramo. Ker imamo "dobro srce".

Narodna obramba in socializem.

Že nekolikokrat smo v predalih tega lista povedali, da za socializem problem vojne nikakor ni rešen, če kdo enostavno zatrobi: Socializem je proti vojni!

Če bi se dali veliki zgodovinski pojavi tako gladko odpravljati, tedaj bi bila vsa svetovna politika le igrača, in socializmu ne bi bilo treba, da si belijo veliki duhovi neštetih narodov glave s težkimi, zamotanimi in napornimi študijami, iščoči pomoči pri vseh mogočih strikah znanosti.

Človek bi tudi lahko dejal: Jaz sem proti smrti. Saj je dosti ljudi, ki se jim zdi smrt strašna; in bilo jih je že tudi, ki so globoko razmišljali, kako bi se mogla ta epizoda odpraviti iz človeškega življenja. Naposled srt res navadno novzbuja kdove kakšnega veselja.

Kljub temu se bomo samo smejali človeku, če bo hodil po svetu in deklamiral: Jaz sem proti smrti!

Tako bi bili tudi socialisti smešni, če ne bi znali o vojni povedati nič druzega, kakor da so proti njej.

Zdi se, da so nas čitatelji dobro razumeli, kadar smo razpravljali o tem vprašanju. Le zadnji čas se je javilo nekje na zapadu nekoliko "junakov," ki so kdovekje pobrali nekakšne trapaste "radikalne" fraze, pa jih ponavljajo kakor papige, ne da bi jih znali posoliti le z enim zrncem svoje soli.

To nam le dokazuje, da so bili naši stvarni članki zelo potrebni in da je treba še veliko razpravljati o načelnih vprašanjih, katerih jedra so nekaterim glavam skrita v najgostejši megli.

V zadnji številki smo govorili o nevarnosti militarizma. Praktično so se socialisti vseh dežel vedno upirali militarizmu. V vseh parlamentih, v katerih je bilo kakšno socialistično zastopstvo, so odklanjali militaristične proračune in utemeljevali svoje stališče.

Ali s tem nikakor ni rečeno, da so socialisti sploh nasprotniki vsake nacionalne obrambe, in kdor je presenečen, ako se danes pove, da socialisti niso za vsako ceno nasprotniki vojne, le dokazuje, da je prespal vse, kar se je desetletja godilo, pisalo in govorilo.

Konfuznim glavam je seveda težko kaj dokazati, ker smatrajo ravno svojo konfuznost za nekakšno posebno modrost. Zato pa je vendar treba povedati, kaj je in kako je. Poleg zmedenih možganov je vendar še veliko ljudi, ki se žele kaj naučiti in spoznati resnico.

Socializem je — to smo povedali že tisočkrat — v svojem končnem cilju nasproten vojni. Kadar bo svet socialističen, mislimo in upamo, da ne bo nobene vojne več. To naše upanje je vtemeljeno v spoznanju, da so vojne posledice takih konfliktov, ki se ne dajo odpraviti iz kapitalističnega sveta. V prvi vrsti gre za gospodarska nasprotja, ki o s kapitalističnim sistemom tako spojena, kakor ušesa z glavo.

Iz gospodarskih nasprotij pa izvirajo druga, ki so sicer le posledice prvih, vendar pa se kažejo očem jasneje. N. pr. narodna nasprotja. Vzrokov zanja je v kapitalističnem gospodarstvu na kupe. Kapitalizem se mora razširjati; to je v njegovi naturi. Dežela, v kateri je industrija močno razvita, si najprej gospodarsko osvaja neindustrialne dežele. Napravi si v njih ekonomične postojanke, ki se polagoma razširijo v kolonije, potem pa sledi politično osvajanje, in konflikt je nenadoma tukaj.

Kolonije so cilj kapitalizma v vsaki deželi. Oko, ki ne gleda v globočino, pa le vidi, kako se različni narodi naseljujejo in utrjujejo po vseh delih sveta. Iz kolonialne konkurence nastanejo novi konflikti.

Strah pred takimi konflikti povzroča oboroževanje. V samem oboroževanju pa je že nevarnost novih konfliktov.

Vse te elemente lahko zasledimo tudi v sedanji vojni.

Če bi šlo na vojni samo za tiste interese, zaradi katerih se je klanje pričelo tedaj bi bilo stališče socialistov še vedno zelo lahko. Kaj bi se mi brigali za kapitalistične interese, za njih kupčije in profite?

Ali človek ima oči, da gleda z njimi. Vojna zadene s svojimi posledicami tudi ljudstvo, in to še bolj kakor kapitaliste. Neizogibni so učinki vojne na politično, gospodarsko, kulturno življenje, tudi na moč, organizacije in pridobitve delavstva.

Zato tudi socializem ne more biti indiferenten napram vojni.

Vzemimo primer. Francosko ljudstvo si je z ogromnimi žrtvami v svojih revolucijah priborilo republiko. Delavstvo je dobilo znaten vpliv na javno življenje. Ustanovilo si je močne organizacije, ima precejšnjo svobodo ovora, tiska in združevanja in rabi vse te pridobitve z znatnimi uspehi v boju prtoi kapitalizmu.

Nemčija napade Francijo.

Ali naj se francoski socialisti zadovolje z deklamacijo, da so nasprotniki vojne? — To bi bilo prav tako kakor krščanska pridiga: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.

Nikdar ni bil socializem kratkoviden, nikdar ni mislil, da se dela svetovna zgodovina z besedami.

Ako bi Nemčija podjarmila Francijo, ne bi bili tepeni le francoski kapitalisti, ki bi se naposled naučili tudi v novih razmerah delati profite. Veliko bolj bi bilo udarjeno francosko delavstvo, ki bi izgubilo vzčne pridobitve in bi bilo v svojem razvoju resno ustavljeno.

Tudi to, kar ima francosko delavstvo danes, ni idealno. Ali kadar ne morejo delavci izvojevati osemurnega delavnika, ne pravijo: "Pa nič! Bomo pa delali dvanajst ur, dokler ne dobimo osmih;" temveč v boj pojdejo za deveturni delavnik, in če si ga pribore, ga bodo branili proti vsem napadom, dokler ne pride čas, da morejo napraviti zopet korak in stopiti v boj za osem ur.

Ker ugrožava nemški napad pravice francoskega delavstva, je socialistično, da pomaga francosko delavstvo braniti Francijo, ker brani s tem svoje pravice in svojo bodočnost .

Premislimo drug moment. Vojna je skoraj po vsej Evropi. Vzemimo, da zmaga Nemčija z Avstrijó. V tem slučaju bo neizogibna posledica, da pride Avstrija v še večjo odvisnost od Nemčije. Mogoče in verjetno je celo to, da se ustanovi formalna državna zveza z Nemčijo, v kateri dobita Avstrija in Ogrska približno tak položaj kakor Bavarsko ali Saksonsko. Potem pride germanizacija. Kako to Prusija razume, je pokazala na Poljskem.

Vsak pritisk rodi odpor. Nacionalno potlačevanje bi nujno izzvalo nacionalen šovinizem. Nacionalni boji so bili vedno silna zapreka socializma. Narodna nasprotja se hitreje dotipajo kakor socialna. Taka rešitev evropskega problema bi bila torej hud udarec za socializem. V interesu delavstva je, da se končajo narodni boji, torej da se rešijo narodna vprašanja.

Ali mora socializem prezirati vse te reči, ki mu segajo do živega, pa enostavno peti kakor tuleč derviš: Mi smo proti vojni?

Amerika se je morala bojevati za svojo neodvisnost. To je bila dobra vojna, tudi s socialističnega stališča. Italija se je morala bojevati, da je postala Italija in se rešila fevdalizma malih držav, vštevši papeževo. Potrebna vojna je bila. Vojna severa z jugom v ameriških Zedinjenih državah je bila vojna za napredek in košček kulture. Morala je biti.

Kadar zmaga socializem, bo drugače. Ali ker danes ne more biti tako, kakor bo takrat, ne bo socializem sam sebi odrekal življenja in s praznimi besedami protestiral, če mu hočejo izpodkopavati temelje.

Vse to ni prav nič novega. Socialistični nauk je bil vedno tak, in kdor ni vedel tega, se je pač premalo zanimal za socializem.

Neštetokrat so socialisti po vseh mogočih deželah naglašali, da se odrekajo svoji deželi ali svojemu narodu obrambnih sredstev za slučaj resnične potrebe. Še več: Zahtevali so demokratičen sistem obrambe, ne zato, da bi oslabili možnost obrambe, ampak ker bi bil tak način boljši in močnejši od militarizma.

Na mednarodnem socialističnem kongresu v Parizu, ki je imel gotovo več pravic govoriti v imenu socializma kakor par nevednih kričačev, je bila sprejeta resolucija, ki zahteva splošno ljudsko oboroženje. Ta resolucija je še danes v veljavi. Če pa hočemo narodom dati orožje, gotovo nimamo namena, da bi visele po stenah puške za parado, ampak da bi se lahko rabile, kadar bi bilo potrebno.

Seveda je med vojno in vojno razlika; tudi to smo že dostikrat povedali. Na svetu je sploh veliko razlik, in kdor hoče živeti, mora paziti nanje. Če bi se delali vsi čevlji na eno kopito, bi morala večina ljudi ostati bosa.

Socializem hoče živeti. Pripraviti si hoče bodočnost, osvojiti hoče svet in ustanoviti novo družbo. Ker pa ve, da ne pade nova družba kakor zrelo jabolko z drevesa, ampak jo je treba zgraditi kakor hišo s fundamenta, zato polaga temelje, gradi in gleda, da dobi že v sedanji družbi čim več vpliva in moči. Vse, kar se godi, ima za socializem in njegovi bodočnost pomen. Vojna je velika prikazen; zato se mora zanimati tudi zanjo.

RADIKALIZEM FRAZE IN RADIKALIZEM DELA.

NASPROTNIKI SOCIALIZMA.

Socializem je znanost. Ta resnica je bila že neštetokrat povedana, vendar pa ne gre nekaterim ljudem še nikakor v glavo.

Kapitalistom se ni čuditi. Prvič ima velik del te gospode o znanosti sploh silno blede pojme. Za njihove interese so sicer vsakovrstne panoge znanosti potrebne; ali kdor ima dosti denarja, si lahko najame ljudi, da študirajo zanj, pa ni treba, da bi si sam belil glavo z učenostjo. Oni ne bodo priznali znanstvenega značaja socializma, ker vedo o njem prav toliko kolikor o astronomiji, geologiji ali pa o primerjevalni anatomiji.

Lastni interesi direktirajo kapitalistom, da porekajo znanstveni pomen socializma, ker bi s tem počastili njihovim namenom nasproten nauk in hoté ali nehote priznali, da je socializem nekaj večjega kakor navadna kupčevalska politika.

Med učenjaki po poklicu jih večina maje z glavo, če slišijo, da je tudi socializem nekaj znanstvenega. Večinoma namreč ne poznajo socializma več kakor še kakšne druge politične struje. In njim je to najmanje zameriti, kajti oni imajo dela, pa jim ne ostaje toliko časa, da bi mogli še socializem temeljito študirati. Znanost se čimdalje bolj specializira, vsaka panoga se razširja, ker se znanje od dne do dne množi, in kdor ji je posvetil svoje življenje, ima z njo vedno dosti opravka.

To je zelo obžalovanja vredno, ker bi socialističnemu gibanju ravno ljudje z izurjenimi možgani in s poznavanjem znanstvenih metod prav prišli. Oni ne bi mogli nadomestiti nobenega boja, nobene organizacije; delavstvu ne bi bila odvzeta njegova lastna naloga. Ali mersikateri nerodni korak bi mu bil prihranjen, marsikatero spoznanje bi si proletarijat lahko pridobil brez pretežkih izkušenj.

Toda ker je, je, česar ni, tega ni. Prepričani smo, da bo kapitalistično gospodarstvo tudi učenjake in sploh izobražence v vedno večjem številu privajalo v socialistične vrste, ker jih bodo dejstva vedno bolj prepričevala, da je v sedanji družbi tudi znanost večji del le dekla kapitalizma in odvisna od njegove milosti.

Za sedaj je veliko število učenjakov še indiferentno napram socializmu; nekateri so mu naravnost sovražni. Le manjši del se mu je z zanimanjem približal in si je, ko ga je temeljito spoznal, tudi odprl njegova vrata. Neizogibni razvoj poskrbi, da bo tega spoznanja vedno več. Posiliti se ne da v tem oziru nič.

Pravi učenjak služi znanosti zaradi znanosti. To pa je v kapitalistični družbi zelo težko, včasi tudi popolnoma nemogoče. Učenjaki to čutijo; kadar bodo spoznali, kaj ovira njih delo, postane socializem tudi njihova znanost.

In socializem ima tudi to filozofijo, da zna počakati na tisto, kar se mora zgoditi.

INDIFERENTIZEM DELAVCEV.

Važnejše od nazorov drugih krogov je za socialiste mišljenje delavstva. Kajti ena temelj nih resnic je ta, da ne more osvoboditve delavstva izvršiti nihče drugi kakor delavstvo samo. Ali na prvi pogled mora biti vsakemu razumnemu človeku jasno, da je osvoboditev najštevilnejša razreda človeške družbe, osvoboditev neštetih miljonov , osvoboditev ogromne večine človeštva velikansko delo, ki se torej ne da izvršiti z malenkostnimi sredstvi ne z malenkostnim znanjem, ne z malenkostnim načrtom ali pa celo brez načrta.

Na žalost je tudi med delavstvom še veliko zmot.

Tudi med delavci je večina še indiferentna. Bila bi največja neumnost, ako bi to tajili, kajti to bi bila pogubonosna politika ptiča noja. Precenjevanje svoje moči se vedno maščuje. Socialistična stranka gre za tem, da organizira vse delavce po svetu, da jih nauči samostojnega mišljenja in da jih prepoji s socialističnim duhom.

Ali sami sebe ne smemo varati, in zato si ne moremo domišljati, da smo že na cilju.

Na miljone je še delavcev, ki nimajo o svojem položaju, o vzrokih svoje bede, o družabnem stroju in o družabnih razmerah nobenega jasnega pojma. Sami o sebi ne vedo nič druzega, kakor da morajo delati, če hočejo živeti, in tistega, ki jim da dela, smatrajo za svojega dobrotnika. Kajti od njegove volje je odvisno, če jih najame ali pa spodi. In če jih ne spodi, mu morajo biti hvaležni.

Ker je v njegovi moči, da jim pokaže vrata kadarkoli moče, morajo paziti, da se mu ne zamerijo. Kajti on jih lahko obsodi na lakoto. "Opravljaj svojo delo, pa molči," je zanje vrhovni zakon.

Težko je poučiti take ljudi o resničnih razmerah, ker jim je pouk sumljiv. Če pa še slutijo vmes kaj socializmus, se ga naravnost ustrašijo; ne da bi sami verjeli v kakšne posebne strahote socializma — ampak boje se ga, ker bi se z njim zamerili svojim predpostavljenim in gospodarjem.

Oni vidijo današnji dan. Kaj bo jutri ali pojutršnjem, to je predaleč njihovim mislim. Danes imajo svoj trdi kruh, bogdaj da bi ga še jutri imeli; zato ostanejo pridni, da ga ne bi izgubili.

Kljub temu pride lahko dan, ko vsa pridnost in vdanost nič ne pomaga. Kapitalistu ne obljubuje produkcija navadnega visokega profita, pa jo enostavno ustavi in njegove "dobrote" napram delavcem je hipoma konec.

Namesto nauka z besedami prihaja tedaj šiba brezposelnosti. Tupatam odpre kateremu s svojo bedo oči; ali takih uspehov je malo. Kdor se noče zanimati za svoj položaj ,dokler mu materielne razmere vsaj deloma dovoljujejo misliti, je nesposoben zato, kadar plane nanj skrb z vso svojo silo.

VSE JIM GRE PREPOČASI.

Med delavci se nahajajo tudi ljudje, ki ne marajo mirno prenašati bremen, naloženih njihovemu razredu od kapitalizma. Temperamenta imajo in vroča kri jim teče po žilah. Zato mislijo, da so socialisti.

Socializem pomeni boj proti kapitalizmu, oni so sovražniki kapitalizma — torej so socialisti. Prepričani so tem.

Ampak taktika jim ni všeč. Prepočasi jim gre. Tega so seveda krivi voditelji, ki — bogve zakaj — namenoma zadržujejo revolucijo. Oni rrrradikalci, so boljši socialisti, rrrrevolucionarni socialisti.

Pa ne vedo, da niso sploh socialisti.

Kajti socializem je znanstven sistem. Socializem hoče to, kar je mogoče, pravzaprav to, kar mora priti. Socializem ni slepa jeza. Rrrradikalci pa hočejo z glavo skozi zid in ne vedo, da je zid trši.

Kdor hoče socialistično delovati in za socializem delovati, mora poznati socializem. Nihče nima pravice, da bi dekretiral kot socializem to, kar se je slučajno rodilo v njegovi glavi ali pa kar je kje slišal zvoniti, pa ni prebavil.

Spoznati, da se delavstvu slabo godi, ni težko. Za to ni treba nobene posebne učenosti. Tudi to ugane človek brez prehudega napora, da prihaja zlo nad delavce od kapitalizma.

Ali kakor misli, da s tem znanjem že dosti ve, se prokleto moti. Ravno s tem znanjem lahko strelja največje kozle in spravi delavce v hude nesreče.

Rrrradikalci mislijo, da so oni pravi, edino pravi nasprotniki kapitalizma in da se jih kapitalisti najbolj boje. Ravno narobe pa je v resnici. Nikogar se tako malo ne boje kakor njih, in nič druzega si ne želé, kakor da bi imel kapitalistični sistem same take nasprotnike.

Ves ta rrrradikalni rrrrevolucionarizem ima samo dve možnosti: Prodajati debele, bobneče fraze, katerih se noben maček ne ustraši, ali pa se posluževati takozvanih rrrradikalnih dejanj, atentatov, sabotaže i. t. d.

Prvo je zelo poceni. Zmerja in ropota lahko človek, če ima le jezik. Nobenega znanja, nobene razsodnosti ni areba za to. Kdor zna sploh govoriti, lahko tudi rrrradikalizira, rrrrevoltira, rrrrandalira, da navidezno vse poka. Navidezno. Zakaj v resnici ne poči ob tem napenjanju nič kakor kvečjemu kakšen gumb na hlačah ali telovniku.

Vse tisto, kar imenujejo nekateri teror, drugi direktno akcijo, lahko napravi škodo posameznemu kapitalistu, iz stavbe kapitalističnega sistema pa ne izruje ne enega kamna. Če ne bi imelo delavstvo drugih, boljših metod kakor nasilstvo in atentate, bi kapitalizem lahko vztrajal do konca sveta, in bi se ob vsem tem "boju" le krepkeje razvijal.

KAPITALISTIČNE SILE.

Kapitalizem se je nastanil in uredil svoje gospodstvo tako, da je vsa oblast v sedanji družbi njegova. Kamor se človek obrne, povsod ga sreča.

Industrija, znanja kapitalistično moč. Tovarne, jame, polja, gozdovi, reke, železnice, arzenali, vse je v njegovih rokah. Vse delo mu je podložno. Spravil je v delo suženjski značaj. Delo nima druzega namena, kakor da množi njegov profit in s tem njegovo oblast.

Ali kljub nezmiselnosti sistema vendar kapitalizem ni tako neumen, da ne bi razumel neznosnosti svojega jarma. Njegova oblast je velika, pa vendar bi se lahko porušila, če je ne bi zastražil, podprl in zavaroval.

Storil je tudi to. Vsemu svtu je dal svoj pečat, povsod je razpostavil stebre, na katere se opira, povsod straže, ki ga varujejo. Nikdar svet še ni videl tako ogromnega socialno obrambnega sistema, kakor si ga je napravil kapitalizem.

Države so velikanske kapitalistične organizacije. Vlade so organi, nastavljeni, da varujejo in pospešujejo kapitalistične interese. Da se to doseže, je vsa politika prepojena s kapitalističnimi vplivi. Nešteti miljoni, odtrgani od delavskih plač, se rabijo, da se z njimi politično zaslepljujejo in poneumnjujejo delavske mase. Če ne bi kapitalisti razumeli, kakšna sila tiči v politiki, bi si rajši prihranili tudi te miljone.

V cerkve poglejte. Večinoma stoje v kapitalistični službi, uče delavce ponižnosti in skromnosti, in naglašajo neizpremenljivost družabnega reda, ustanovljenega po nebeški volji. Med sabo konkurirajo, kapitalizmu so vse enako vdane.

V šolah se opaža vpliv kapitalizma. Kdor ima državo v rokah, ima tudi njene institucije. Naravno je , da se bo polastil tiste, iz katere pridejo enkrat nove generacije v življenje.

Ves oboroženi aparat je podložen kapitalizmu; služi mu vojaštvo, milice, policije i. t.d. Oboroženi sili se pridružuje justica. Država je kapitalistična, zakoni so kapitalistični, sodniki sodijo po takih zakonih kapitalistično. In obsojencem se odpirajo kapitalistične ječe.

Ves svet ima značaj ogromne kapitalistične trdnjave, kjer štrle ven in notri, na vse strani topovi kapitalizma. V nobenem času še ni bilo sistema, ki bi bil imel enako moč kakor kapitalizem.

In proti tej sili mora delavstvo izvesti svoj boj, če hoče kdaj doseči svobodo.

Moderne trdnjave ne padajo kakor zidovi Jericha, če se trobi okrog njih. Treba je težkih topov, mnogo topov, tehnike, temeljite tehnike, in vztrajnosti. Kapitalizem je taka moderna trdnjava.

Ta trdnjava mora pasti, popolnoma kapitulirati, sicer ni rešitve.

SOCIALIZEM JE ZNANOST.

Socializem ima znanstvene temelje. In le akcija, ki je utemeljena na znanstvenih rezultatih, more delavstvu resnično koristiti in omogočiti njegovo osvoboditev.

Socializmu ni dovolj, če se konstatira, da živi delavstvo v bedi. Vedeti hoče, odkod izvira beda. Kajti brez tega znanja bo vsak poizkus, da se odpravi beda, brezuspešen. Če imam v hiši vlago, pa ne poznam njenega vzroka, ne bom nikdar osušil sten.

Vedno stoji vzrok pred posledico; in vsak boj proti posledicam, mora biti v prvi vrsti boj proti vzrokom. Zato pa je treba poznati vzroke. Ta reč ni tako enostavna, kakor si domišljajo nekateri kričači. Ako bi bila to res taka igrača, bi bili vsi socialni učenjaki, ki so posvetili po desetletja svojega življenja tem študijam in spisali celo ogromno biblioteko, opravljali nepotreben, brezkoristen posel in tratili čas.

In vendar vemo, da ni prišlo vse socialno gibanje delavstva nikamor, dokler ni dobilo strogo znanstvene podlage.

Zakaj so vsi sistemi utopistov ostali utopije in niso porodili ne enega trajnega praktičnega uspeha? Zato ker niso imeli stvarne, trdne podlage. Ker so zamenjavali želje in ideale z možnostjo. In vendar niso bili ljudje kakor Thomas Morus, St. Simon, Fourier, Owen i. t. d. duševni pritlikavci. Imeli so vsaj toliko duhovitosti in enerižje kolikor večina današnjih "radikalcev", pa če nekoliko več.

Ali šele znanstveni socialisti so razkrili gospodarske zakone, ki vladajo v družbi tako absolutno kakor prirodni zakoni v vsemirju. Oni so pokazali, po kakšnih pogojih se je družba razvijala in naposled razvila do kapitalizma. Razkrili so pa obenem tudi sile, ki učinkujejo v sedanji družbi dalje in morajo povzročiti konec kapitalizma. In pokazali so, kako se more delavstvo poslužiti teh sil, da pospeši svojo osvoboditev.

Socialna znanost nam daje garancijo, da se ne bojujemo zaman. Zasledovala je družabni razvoj skozi tisočletja do današnjega dne, razkrivala je pot skozi vso preteklost, in na podlagi teh rezultatov lahko pokaže, kako drži pot v bodočnost.

Ali socializem nam tudi pokazuje, kdo je nasprotnik, kakšne so njegove sile, njegovi arzenali, kakšen je njegov boj, kje so njegove slabe točke. Tako je delavstvu mogoče, da si organizira tako vojsko, ki bo sposobna za zmago, da si pribavi tako orožje, kakršno je potrebno in uredi svojo taktiko po pameti in razumu tako, da lahko doseže cilj

SOCIALIZEM KAŽE SREDSTVA.

Socializem kaže delavstvu, kakšna je moč njegovega nasprotnika, za to da more proletariat organizirati svoj boj proti kapitalizmu in ga uspešno voditi. Kajti če se hočem bojevati, moram poznati nasprotnika, njegove čete, sile, trdnjave, njegovo orožje in njegovo metodo. In nasproti mu moram stopiti na tistem bojišču, na katerem ga najdem.

Če ima kapitalizem politično moč, pa me z njo tepe, ovira moj razvoj, onemogoča mojo organizacijo, tedaj je logično, da se mora proletariat postaviti tudi politično na svoje noge in si osvojiti moč na tem polju; kajti to je eden izmed pogojev končne zmage

Kadar se bojuje Avstrija z Rusijo, ne bo ne ena ne druga pošiljala svojih čet v centralno Afriko z namenom, da tam premaga sovražnika; vsaka bo gledala, da ga poišče v njegovi deželi in da obrani svojo od napada.

S politiko prodira kapitalizem neprenehoma v področja delavskih pravic. Kakšna logika je to, če pravim tedaj, da me politika nič ne briga?

Pravijo, da je politika postala kupčija. Prav zato jo je treba iztrgati kupčevalcem iz rok in napraviti iz nje to, kar mora biti, da bo koristila ljudsvu in ščitila njegove interese.

Zanikava se lahko vsaka reč, le da se s tem nič ne doseže. Ako je nebo vse črno, pa trdim, da ni oblakov, ne bom s svojim utajevanjem preprečil streli, da mi udari v hišo.

Politika je velika sila, in če tajim to dejstvo, ne opravim nič druzega, kakor da mi bo še bolj nevarna. Politična moč v kapitalističnih rokah koristi kapitalizmu. V delavskih rokah bi koristila delavstvu.

Sovražna armada vozi proti meni težke topove. Naznanjo mi to. Jaz pa skomizgnem: "Kaj me to briga? Sklenil sem, da grem z bajonetom v boj; topove zaničujem."

Vsak pameten človek bo prepričan, da sem tepec, ako tako govorim. Ravno tako pametno pa je, če svetujem delavstvu, da naj se ne briga za politiko, ampak naj jo zaničuje.

Tako kakor v politiki kaže socializem delavstvu povsod kapitalistične postojanke in mu jih pomaga spoznavati, da se mu ni treba na slepo zaganjati v nasipe, katerih ni mogoče osvojiti z golo roko; kaže mu nasprotnikove sile, da se ne bi zgodilo, da osvoji delavstvo trdnjavo, do katere ga je kapitalizem namenoma izvabil, potem ga pa za hrbtom napade z neopaženo silo in ga pobije.

SLEPILO RADIKALIZMA.

Nekateri ljudem je vedno premalo radikalizma. V Ameriki, veliki deželi, je bilo vedno dovolj takih patronov, katerim je šlo vse počasi, pa so mislili, da se zgodovina lahko z bičem požene naprej kakor jata puranov.

Pa se smatrajo za "boljše" socialiste. In niso v resnici nikakršni socialisti, ampak konfuzne glave, ki bi se morali začeti učiti abecedo socializma, preden bi smeli drugim pridigati svojo zmedeno modrost.

Tudi sedaj rogovili nekoliko takih junakov med delavstvom. Vsaka druga beseda jim je rrrrevolucija. Pišejo jo vedno s petimi "r". In mislijo, da je to revolucionarno.

Neumno je. In pregrešno je.

Kdo pa bo izvršil socialno revolucijo? Pet ali dvajset ali sto ali magari tisoč kričačev?

"Osvoboditev delavstva more biti le delo delavskega razreda," se glasi eden temeljnih naukov socializma. In socialistična stranka ima zaupanje sama vase in v delavski razred, pa je prepričana, da se bo s sistematičnim, neumornim delom, z agitacijo, izobrazbo, izkušnjo delavstvo tako organiziralo, da bo moglo premagati kapitalistični sistem.

To gre počasi. Tudi mi bi radi videli, da bi šlo hitreje. Ampak če bi postavljali svojo željo na mesto dejstva, bi igrali vlogo norca

Za boj je treba armado. Armada je organizacija. Torej je treba ustvariti organizacijo, in sicer popolno, sposobno, zavedno, izobraženo in izurjeno. Tedaj se bo lahko bojevala in bo tudi lahko zmagala.

Druge poti ni.

Rrrradikalci pravijo, da je. "Direktna akcija," "teror," "individualen boj."

Ampak to ni nikakršna pot v socializem, temveč v blaznico. V sistemu kapitalizma ne izpremenim prav nič, ako poženem celo tovarno ali pa celo mesto z dinamitom v zrak. In če bi podminiral ves Washington pa ga temeljiteje uničil kakor potres Avezzano, bi bila kljub temu vnovič izvoljena kapitalistična vlada.

Socialna revolucija se s takimi metodami ne pospešuje, ampak zadržuje. Zato ni v taki taktiki nič radikalnega in nič revolucionarnega. Gravno kar je v njem, je blaznost.

Ljudje, ki priporočajo delavstvu tak "radikalizem," mu škodujejo ravno tako kakor oprode kapitalizma ali pa še bolj

RESNIČNI RADIKALIZEM.

Organiziranje delavskih množic je počasno, trdo delo. Celo neprijetno, težko je. Kajti potrpežljivost ni razveseljujoča reč.

Ali v tako velikem delu, kakršno je osvoboditev delavskega razreda, je treba izvrševati nalogo, tako, kakršna je, ne pa tako kakršna bi nam bila bolj všeč.

Deklamirati o radikalizmu in debelo podčrtavati besedo revolucija je laže kakor organizirati in izobraževati mase. Ampak boljše ni in poštenejše ni. Praviti delavcem, da jih bo rešila revolucionarna fraza, je sleparstvo.

Socializem je sam na sebi revolucionaren brez sindikalističnih in anarhističnih fraz. Revolucionaren je, ker s svojim delom pripravlja in stopoma tudi že izvaja socialni preobrat. Včasi je ravno najrevolucionarnejši takrat, kadar je njegova beseda najbolj tiha in najbolj enostavna.

Kratko predavanje na klubovi seji, ki pojasni poslušalcem moč organizacije napram enako velikemu ali pa še večjemu številu posameznikov, in jih s tem pridobi za organizacijo, je veliko bolj revolucionarno dejanje kakor pa dve uri "radikalnega" rohnenja brez vsebine.

V resnici radikalno je hoditi vztrajno po tisti poti, ki jo je začrtal socializem in se ne naveličati, tudi če se ne pokažejo takoj uspehi.

Radikalcu je človek, ki ostane zvest svojim načelom, tudi če vidi, da je pot dolga in utrudljiva, tudi če spozna, da pomaga drugim izgladiti cesto do cilja, katerega ne bo sam nikdar dosegel.

Radikalno je varovati delavstvo vseh sleparskih vplivov in paziti, da ga ne zapeljejo gobezdavi kričači na napačno pot, kjer lahko izgubi samo sebe.

Kdor pripoveduje delavstvu, da more biti rešeno brez svoje organizacije, brez svojega dela, brez svoje izobrazbe, brez trajnega napredovanja, z dejanji posameznih "junakov," z enostranskim ščuvanjem ga goljufa.

In čim radikalnejša je fraza, tem večja je sleparija.

Od delavstva ne pričakujemo le, da odstrani sedanji družabni sistem, ampak nekaj, kar je važnejše: Da postavi na njegovo mesto boljši sistem, da nadomesti kapitalizem s socializmom.

Če ne more tega, pade prvi dan po svoji zmagi v novo suženstvo.

Ali mislijo deklamatorji, da je organiziranje vse človeške družbe igrača? Mi ne mislimo tega, ampak vemo, da je radikalizem v znanju.

ADVERTISEMENT

Avstr. Slovensko Bol. Pod. Društvo

Ustanovljeno 16. januarja 189..

Inkorporirano 24. februva 1903 v državi Kansas

Sedež: Frontenac, Kans.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MRATIN OBERŽAN, Box 72, E. Mineral, Kans.
Podpreds.: JOHN GORŠEK, Box 179, Radley, Kans.
Tajnik: JOHN ČERNE, Box 4, Breezy Hill, Mulberry, Kans.
Blagajnik: FRANK STARČIČ, Box 245., Mulberry, Kans.
Zapisnikar: LOUIS BREZNIKAR, L. Box 38, Frontenac, Kans.

NADZORNIKI:

PONGRAC JURŠE, Box 207 Rdley, Kans.
MARTIN KOCMAN, Box 482, Frontenac, Kans.
ANTON KOTZMAN, Frontenac, Kans.

POROTNI ODBOR:

JOSIP SVATO, R. 4, Woodward, Iowa.
FRANK STUCIN, Box226, Jenny Lind, Ark.
MATIJA ŠETINA, Box 23, Franklin, Kans.

Pomožni odbor:

FRANK SELAK, Box 27, Frontenac, Kans.
JOHN MIKLAVC, Box 227, Frontenac, Kans.

Sprejemna pristojbina od 16. do 45 leta znaša $1.50.
Vsi dopisi se naj blagovolijo pošiljati, gl. tajniku.
Vse denarne pošiljatve pa gl. blagajniku.

Muskegon, Mich.

Sledeča društva, pripadajoča A.S. B. P. D. so mi v moji bedi pomagala s podporo: Društvo št. 9, $2.00; št. 4, $2.25; št. 11 $1; št. 20 $3.60; št. 18 $2.00; št. 13 $4.25; št. 17 $2.28. Vsem izreka prisrčno hvalo.

John Shneider, 55 Summer St.

Stranka

JUGOSLOVANSKA SOCIALISTIČNA ZVEZA PO ŠTIRIH LETIH SVOJEGA OBSTANKA.

O Božiču 1914 bi se bil imel vršiti kongres Jugosl. socialistične zveze, ki se je pa vsled slabih časov, ki so zavladali, na priporočilo eksekutive in splošnega glasovanja preložil za eno leto.

Da se nadomesti izguba informacij, ki bi bile sicer predložene kongresu, podajam v sledečem nekaj pregleda o stanju zveze koncem njenega štiriletnega obstanka.

Ne da se tajiti, da je vsled splošnega gospodarskega stanja, ki še vedno vlada in ki je občutno prizadelo vse delavske kulturne, gospodarske in politične organizacije, prizadeta tudi politična organizacija jugoslovanskih delavcev: Jugoslovanska socialistična zveza. Ne da je organizacija nazadovala po številu članov—to ne; ampak takega sorazmernega napredka ni naredila, kakor ga je v prvih treh letih, ko so beli gospodarske razmere v deželi za senco boljše. Rast v letu 1914 jasno kaže, da bi v takih gospodarskih razmerah, kakršne so bile še leta 1912—13, zveza naredila sorazmerno isti korak napredka, kakor ga je v teh časih.

Če iščemo posebne vzroke za to stagnacijo, ki se je pojavila začetkom druge polovice l. 1914, lahko takoj konštatiramo, da je tega kriva izčrpanost v štrajkih se nahajajočih premogarjev v Illinois, Ohio in Arkansas, kakor tudi slabe delovne razmere v premogarski industriji v Pennsylvaniji; kajti 85% pennsylvanskih članov je premogarjev. Ako vemo, da je 75% vsega članstva zveze premogarjev, tedaj nam je situacija razumljiva, in le čuditi se je, da se je organizacija v takih razmerah poleg vzdržanja v ravni črti povzpela celo kvišku.

Kako je zveza napredovala po letih in mesecih, je razvidno iz na drugem mestu priobčenega merila, ki naj se po njegovih temnih črtah primerja s sledečo tabelo:

Razpečanih znamk:

	1911	1912	1913	1914
Januar	600	1200	2103	2608
Februar	600	1200	1519	1700
Marc	1400	1200	1635	2063
April	1000	1200	1534	2052
Maj	1000	1176**	1686	1827
Junij	1200	1413	1508	1710
Julij	1000	1335	1941	1964
Avgust	600	1462	1638	1822
September	1000	1418	2082	1465
Oktober	1200	1562	2078	1903
November	1200	1444	2002	1527
December	1000	1326	1724	1728
Skupno	11800	15936	21450	22369

*) Meseca maja 1912 je bila zveza organizirana po državah in pripoznana kot federacija jugosl. socialistov v Ameriki po vseh državah. Dotlej se je smatrala zveza pri stranki kot ne organizirana sekcija in njeni člani niso imeli vseh strankinih pravic, to je v okrajnih in državnih zadevah.

Gornji skupni svoti leta 1914 je treba prišteti še 508 članov, ki so dobili izjemne znamke, ki se pa štejejo za dobre člane. Vsled tega je pravo število dobrostoječih v letu 1914 toliko večje.

Prijavijali in odpadali so klubi po letih kakor sledi:

Leto	Prijavljenih	Odpadlih	Aktivnih 31. dec.
1910—11	36	—	36
1911	30	8	58
1912	33	10	81
1913	32	10	104
1914	21	5	119
Skupno	152	33	119

Dohodkov je bilo po letih:

1911	$1,833.58
1912	4,103.30
1913	5,511.38
1914	6,356.23
Skupno v štirih letih	$17,804.49

Izdatkov v istem času po letih:

1911	$1,621.35
1912	4,356.41
1913	5,222.84
1914	6,407.11
Skupaj v štirih letih	$17,601.71

Od te svote je bilo dano stranki za članarino $5.847.76, za agitacijo pa $1.744.71.

Vrednost premoženja zveze s klubi je bila koncem leta 1914 $9.948.12; in sicer znaša imovina zveze $3,666.00, ona klubov pa $6,282.12; to je samo imovina, ki jo upravlja eksekutiva J. S. Z. in krajevni klubi. Če prištejemo imovini še zvezna glasila in literaturo, ki je pod upravo odborov za časopisje, znaša premoženje zveze nad $7,316.00. Skupno premoženje bi bilo torej $14,598.-12.

Od meseca januarja 1911 do 31. decembra 1914 je imela eksekutiva 68 sej. Splošno glasovanje se je vršilo po zadnjem kongresu za dve zadevi, in sicer za spojitev "Narodnega Glasa" s "Radničko Stražo" in pa odgoditev kongresa za eno leto. Oba predloga je članstvo odobrilo. Za zvezno tiskarno se vrši agitacija za zbiranje fonda, za staro tiskarno so pa storjeni koraki, da se — glasom kongresa — nje inkorporacija razpusti.

To je v kratkem poročilo o stanju J. S. D. od njenega začetka do konca leta 1914.

Deviza vseh nas, ki smo na delu za pojačanje naših vojev pod praporjem socializma v Ameriki, ko se gospodarske razmere izboljšajo, bodi: Na delo! Naprej za gospodarsko, politično in kulturno emancipacijo jugoslovanskih delavcev v Ameriki!

Chicago, Ill., 21. januarja 1915.

Za tajništvo J. S. Z.

Frank Petrich.

Frontenac, Kans.

Članom socialističnega kluba štev. 34 naznanjam: Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da bomo odslej zborovali vsako četrto nedeljo v mesecu točno ob dveh popoldne, ter vabim sodruge, naj se bolj redno udeležujejo sej.

Z bratskim pozdravom

Jozeph Umek, tajnik.

Dunlo, Pa.

Članstvo socialističnega kluba št. 127. v Dunlo, Pa., se uljudno vabi, da se polnoštevilno vdeleži prihodnje seje v nedeljo dne 31. jan. t. l. Pričetek seje ob 2 uri pop. v "Slov. izob. domu".

Odbor.

Gibanje članstva J. S. Z.

Tabela kaže, kako je napredovala J. S. Z. po svojem članstvu v štirih letih svojega obstanka.

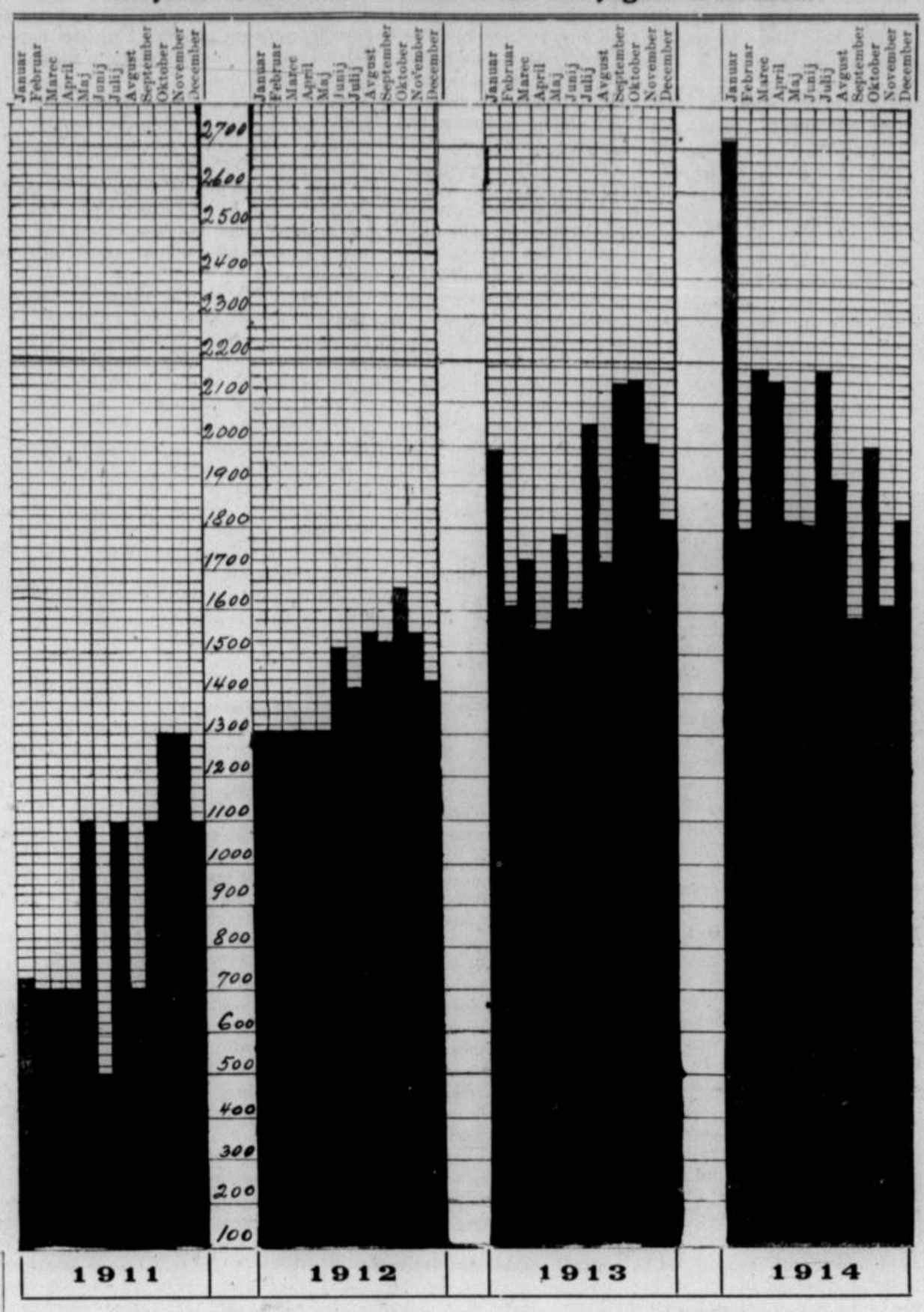

IZ VELIKE BLAZNICE.

Izmed meščanskih časopisov v Nemčiji je zaslužila v dobi miru "Frankfurter Zeitung" največ priznanje, ker je bia resne in dostojno pisana ter je zagovarjala res svobodomiselna in demokratična načela.

Sedaj je vojna. In njen vpliv se pozna tudi v tem listu. V eni zadnjih številk je bil objavljen članek Karla Schefferja z naslovom "Padlim," o katerem pravi uredništvo, da ga označuje "plemenit patos."

Ta plemeniti patos je tak:

"Ali se more imenovati cilj te prostovoljne žrtve, ki bi je bil popolnoma vreden? Domovina, država, svoboda — vse to so velike besede bogate vsebine; ali vendar je z vsemi spojena neka misel na korist, ki ne zadostuje za razlaganje. Pravi zmisel velike žrtve se more le jeeljaje označiti z imenom Bog. Smrt na bojišču, ki jo trpe in raznašajo naši vojaki, je služba božja. Dasi pravi krščanska cerkev: Ne ubijaj! Krščanska cerkev naših dni ni dorasla tej božji službi dejanja. Vojaška smrt je dejanje tiste globokejše, z besedami morda sploh neoznačljive religioznosti, ki se zdi vsem veram le kot zlomek verstva. Zmisel takega dejstva je v tem, da se z njim uresničuje ukaz kosmične etike, da se kaže neka prasvetovna nujnost kot svobodno hotenje navdušenih duš."

Nam pa se kaže ta militaristično-religiozna filozofija prasvetovne puhlosti kot neprostovolj na blaznost konfuznega duha.

•

Belgijsko poslaništvo v Washingtonu je izdalo sledeče obvestilo:

"Po kabelogramu, ki ga je dobilo tukajšnje poslaništvo, je bilo mestu Courtrai v Belgiji od Nemčije naloženo 2,500.000 dolarjev globe, ne zaradi neposlušnosti, ampak zato, ker je izpolnilo ukaz nemških komandantov.

Okolščine so sledeče:

Dva nemška častnika, Maxeman in Pschors, sta prišla v Courtrai in ukazala občinskemu uradu, da se mora pod pretnjo stroge kazni vse orožje znesti v broelski stolp. Da se izpolni ukaz, se je zneslo orožje tja. Pozneje je prišel nov nemški poveljnik Kneesebaek, ki je šel v broelski stolp in ko je tam opazil orožje, je naložil mestu Courtrai deset miljonov mark globe, češ da je to tajna orožarna, dasi je splošno znano in je bilo celo s plakati razglašeno, da sta njegova tovariša ukazala zložiti orožje v stolp.

UTRINKI.

Najdejo se pa še ljudje, ki verujejo. Oče naš jim ni mrtva beseda; v njem iščejo vezi med zemeljskim človekom in nadzemeljskim Bogom. Ne vemo, kako si zamišljajo svojega Boga in kako spravljajo njegovo vsegavednost v sklad s potrebo molitve, kako se po njihovih nazorih strinja z njegovo modrostjo to, da naj ga ljudje upozarjajo na svoje potrebe.

Mi ne bi znali rešiti uganke teh protislovij. Ali to nič ne de, ker nimamo take vere; kdor je ima, mu je pa ne zamerimo.

Oni molijo še vedno nebeškega Boga očeta za svoj vsakdanji kruh in so kristjani.

Moliti Boga je krščanska dolžnost, torej tudi čednost. Bog ne sme biti užaljen, če molijo ljudje in mu pripovedujejo, česa si žele.

Bog mora biti skromnejši od ljudi. Zakaj ljudje se lahko čutijo užaljene z besedami, ki morajo biti Bogu všeč.

Zaradi par besed iz svetega očenaša so chikaški policisti streljali na brezposelne in jim bili z železnimi obročki v obraz. Besede iz krščanske molitve so tako nevarne, da jih je hotela policija v Chicagi konfiscirati. Ker se ji ni to takoj posrečilo, je rabila brahialno silo.

Očenaš je prišel na ulici Halsted popolnoma ob veljavo. Policijske gorjače so bile močnejše od božje vsemogočnosti.

Pater Tucker je hotel ščititi Oče naš. Zato so ga zaprli. Hotel je služiti Bogu, pa je bil zato tepen od ljudi.

Amerika, kjer se je to zgodilo, je krščanska dežela, Chicago je krščansko mesto.

Anderw Carnegie se zopet zanima za svetovni mir ter deluje za mirovne družbe in mirovne slavnosti.

Zdi se nam, da bi bolje bilo, če bi pustil to reč; kajti kakor je imel srečno roko pri pridobivanju miljonov, tako ima nesrečno v tej zadevi. Odkar je zgradil mirovno palačo v Hagu, ni v Evropi več miru.

Če ne bi bil socializem nujno v črti družabnega razvoja, če se ne bi vjemal z razvojnimi zakoni, to se pravi: Če ne bi bil socializem nujna, neizogibna posledica kapitalizma, tedaj bi bilo socialistično stremljenje itak zaman, vse socialistično delo bi bila le potrata časa, vse socialistične žrtve bi bile nezmiselne tragedije.

KRUH V AVSTRIJI.

V slovenskem pekovskem glasilu čitamo:

V Budimpešti se že več dni vrše konference med avstrijskimi in ogrskimi ministrskimi zastopniki, da določijo najvišje cene za moko, žito in krompir. Cena moke je sedaj visoka, vsekakor, dobro informirani listi in krogi pravijo, da se tudi po določeni najvišji ceni teh pridelkov ne bodo mnogo razlikovale od sedanjih visokih cen.

Zelo nerazumljivo je, kako se je mogla cena ravno na tem najpotrebnejšem blagu tako visoko povzdigniti; in še bolj nerazumljivo je to, da se proti takim spekulacijam ne najde nobena remedura.

Izšla je naredba, ki določa najvišje cene na moki. Ogrski mlini bodo producirali tri kvalitete moke in sicer: prvič pšenično moko, iz katere se bo izdeloval le mali fini kruh, dalje od štev. 1 do štev. 4, med katere se računajo tudi bolj črne moke. V to moko se bo že v mlinu zmešalo 30 procentov ječmenove moke.

Ali vse to ne bo na ceno kruka nič vplivalo, marveč s to mešanico se bo le omejevala poraba bele pšenične moke. Dogovornosta avstrijska in ogrska vlada določili najvišjo ceno moke, na podlagi katere bodo določile deželne politične oblasti ceno kruhe. Seveda da od dveh vlad določena cena na moki ni tista, ki so jo konsumenti, pekovski obrtniki in delavci pričakovali, ker bi morale najvišje cene na moki učinkovati na ceno kruha, kakor bi morale pospešiti ter povečati produkcijo kruha, ker od tedaj, ko se je pričela cena na kruhu povišavati, se produkcija vedno bolj krči.

Kakor slišimo, se je za novo mešanico zahtevalo 64 kron za kvintal po novem receptu mešane moke. Omeniti je treba tudi, da takšna moka v industrielnem smislu procentuelno mnogo manj nese, nego sama pšenična moka, zato pa lahko izračunamo, da bo ta novi kruh dražji, kakor je bil oni, ki se je doslej izdeloval. Tudi preveč dobrega okusa ne bo imel ta novi kruh, ker ječmenova moka je skoraj brez vsakega okusa, zraven tega pa je še težka. Iz raznih poskusov pa je dognano, da daje 30 procentov krompirja kruhu veliko več dobrega okusa, nego pa isti percent ječmenove moke. Da pa tudi krompir ne da trgovskega dobička, je tudi iz skušenj dokazano.

Fakt je torej ta, da se morajo pekovski delavci privaditi tudi drugače v svoji stroki delati, ker je strokovno vendar razlika, ali se za izdelovanje kruha rabi le pšenična moka, ali pa mešanica, kakor se bo od sedaj naprej rabila.

Meščanski listi pa pišejo:

Graški peki so izjavili, da ne morejo izvesti sklepa zadruge o peki vojnih žemelj. Po znani ministrski odredbi, izdani povodom določila najvišjih cen žita in moki, se bodo prodajale te tri vrste moke, in sicer fina moka, moka za kuho in moka za peko kruha. Moka za kuho in peko kruha se mora že v mlinu zmešati z ječmenovo ali koruzno moko, ta zmes je pa čisto enaka tisti, ki so jo nameravali uvesti za testo žemelj. Vojno žemljo uvedejo v Gradcu za vse vrste žemelj, izvzemši "kifeljčkov". Vojna je vojna. Gradčani in Ljubljančani se bodo morali privaditi vojnih žemelj.

KOLERA.

Po uradnem poročilu je v Brucku ob Litavi obolelo 6. na Nižjeavstrijskem 1, v Celovcu 1 in v Krakovu 2 osebi na koleri. Prvih 7 oseb so bili iz Galicije došli vojaki. — Poročilo od 22 decembra pravi, da se je po en slučaj azijske kolere pojavil na Dunaju, v Krakovu in v okolici Krakova.

Dva slučaja kolere sta se pojavila prvi teden tega leta v ljubljanski okolici. Obolel je pleskarski mojster Ignac Somrak, star 39 let, stanujoč v Mostah na Selu št. 34. Dne 28. dec. popol. pripeljali so ga v deželno bolnico, v kateri je še isto noč umrl. Istotako so prepeljali v deželno bolnico šiviljo Ivano Zajec, stara 37 let, na Selu št. 36. 14 oseb, katere so bile v stiku z bolnikoma so izolirali, in se nahajajo v šoli na polju v bližini sv. Križa.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

— Lastnik in izdajatelj —

Jugoslovanska delavska tiskovna družba v Chicago, Illinois.

Naročnina: Za Ameriko $2.00 za celo leto, $1.00 za pol leta. Za Evropo $2.50 za celo leto, $1.25 za pol leta.

Oglasi po dogovoru. Pri spremembi bivališča je poleg novega naznaniti tudi stari naslov.

Glasilo slovenske organizacije Jugosl. — socialistične zveze v Ameriki. —

Vse pritožbe glede nerednega pošiljanja lista in drugih nerednosti, je pošiljati predsedniku družbe Fr. Podlipcu, 5039 W. 25. Pl Cicero, Ill.

PROLETARIAN

Owned and published every Tuesday by South Slavic Workmen's Publishing Company Chicago, Illinois.

Subscription rates: United States and Canada, $2.00 a year, $1.00 for half year. Foreign countries $2.50 a year, $1.25 for half year.

Advertising rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS): "PROLETAREC" 4008 W. 31. STREET, CHICAGO, ILLINOIS

Telephone: LAWNDALE 9677

Illinoiška legislatura.

Kapitol v Springfieldu, Ill., bi morali povečati; vsaj posvetovalni zbornici poslancev in senata bi morali razširiti, tako da bi se lahko napravile velike, zelo velike galerije. Zakaj nobenemu volilcu se ne more odreči pravica, da bi gledal komedijo, ki se tam igra in za katero je sam pomagal izbrati igralce.

Ne poslanske zbornica ne senat si ne moreta izvoliti svojega predsednika oziroma speakerja. To, kar se izvrši na vsakem ljudskem shodu v dveh minutah, — se v Springfieldu cele tedne ne dožene. Od otvoritve 9. zasedanja pa do danes, ko to pišemo, je poslanska zbornica že petindvajsetkrat brezuspešno glasovala.

V senatu ni nič bolje. Navadno se izvrši vsa seja tako, da pride guvernerjev namestnik O' Hara na oder, udari parkrat s kladivom na mizo, v zbornici nastane majhen kraval, in seje je konec.

Za izpremembo nastane včasi velik kraval. Pred kratkim so prinašali veliki časopisi velika poročila z velikanskimi napisi: "Najbolj divji dan v illinoiškem senatu!" Kakor reklama za kakšno gledališče petega reda.

Po opisih je moral biti v senatni dvorani tak spektakel kakor na sejmu, kadar ga imajo sejmarji že prav pošteno v glavi. Besede se niso veliko izbirale. Psovke so letele semintja, in komur je prišla sočnejša na jezik, ta jo je poslal z večjim zadoščenjem na nasprotno adreso. Ali pri psovkah ni ostalo; stiskale so se tudi pesti in malo je manjkalo, da bi se bil razvil slavnosten pretep kakor v kakšni zakotni beznici.

Pri tem se odigravajo prizori, ki bi marsikateremu oboževalcu buržvazne politike in njenih "dobrih mož" lahko odprle oči. Hudomušni karikaturist chicaške "Tribune" McCutcheon je pred kratkim narisal za svoj list prav posrečeno satiro, s katero priporoča, naj se uvede v illinoiški legislaturi nov red sedežev. Po njegovem predlogu naj bi se v zbornici napravila "suha" in "mokra" stran; na vsaki strani bi tedaj sedeli pomešani republikanci in demokrati brez obzira na svoje strankarsko pripadništvo, le na podlagi tega, če so za whiskey, ali pa za ice cream. Strankarsko načelo pa naj bi vzelo klobuk in se pobralo iz zbornice.

Volilci, ki sploh kaj mislijo, so ob volitvah mislili, da glasujejo kdove za kakšne programe in ideje; izvoljeni poslanci pa kažejo programom in idejam osle in postopajo tako, kakor da sploh ni strankarskih platform; če pa so, niso vredne več kakor makulaturni papir.

Tako je n. pr. pri štiriindvajsetem glasovanju poslanske zbornice v četrtek deset "suhih" demokratov meni nič tebi nič zapustilo svojo stranko, pa so glasovali za prohibicionističnega kandidata nasprotne, republičanske stranke. Rezultat se vsled te izdaje vendar ni dosegel, ker je sočasno deset republičanskih poslancev glasovalo za druge kandidate.

Možaki pa niso ostali niti dosledni. Pri 25. glasovanju so zopet zatajili svoje prejšnje stališče in se vrnili k domačemu ognjišču. Živ krst ne razume, zakaj so prej glasovali tako, zdaj pa zopet drugače. Človeku se zdi, kakor bi sedeli v zbornici otroci, ki se enkrat skujajo, čez par minut pa zopet pozabijo na svojo šobo.

Nekoliko vzroka za zmedo, ki vlada v Springfieldu, je v dveh chicaških mandatih, ki ju imata demokrata v rokah, medtem ko trdijo republikanci, da sta jim bila ukradena in zahtevajo ponovno štetje glasov. To jim je bilo obljubljeno, ali obstrukcija se tudi tedaj ni končala.

Nam je prav, če si meščanski gospodje vzajemno očitajo volilno sleparstvo in tatvino glasov. Prepričani smo, da imajo v tem oziru zelo izurjene mojstre med sabo. A če goljufajo demokrati republikance, in republikanci demokrate, dasi trobijo oboji v kapitalistični rog, si je lahko misliti, kako se ravna šele sa socialističnimi glasovi, katere bi najrajši vsi združeni nasprotniki spravili s sveta.

Ali važnejši od tega "moralnega" konflikta je boj med suhimi in mokrimi. Smešno je, da se mora ta boj imenovati važnejši; ali dejstvo je, da se ravno zaradi suše in mokrote ponajveč ne more konstitutirati legislatura.

Pameten človek pa prihaja v dilemo: Ali naj se nasmeje, da se bodo stene tresle, ali naj se razjoka, ako opazuje to žabjo-mišjo vojno. Žalostno je za deželo, kjer se morejo zakonodajci tako zagristi v tako vprašanje, da je zaradi tega cele tedne ustavljeno vsako delo.

Plačevati pa mora to komedijo ljudstvo.

RAZBOJNIŠKO DELO "ŠERIFOV."

Kaj vse morejo doživeti delavci v tej deželi, če se bojujejo za svoje pravice, kaže krvav, brutalen dogodek, ki se je 19. t. ms. odigral v Roosevelt, N. Y.

Poročilo pravi:

Do hude bitke s samokresi je prišlo danes med 500 štrajkarji in 60 pomožnimi šerifi pri tovarni American Agricultural Chemical Co.

Vodje štrajkarjev naznanjajo, da je bilo 19 mož ranjenih, od katerih je eden po imenu Michael Backy na poti v bolnišnico umrl. Eden ranjencev je blizu smrti.

O tem, kako je prišlo do tega krvavega spopada, se širijo različne govorice. Nekateri zatrjujejo, da so hoteli delavci ustavit neki vlak, v katerem so bili skebi in sicer na ta način, da so položili na progo železniške podkladnice. Drugi pa zopet trdijo, da je vstopilo šest štrajkarjev v vlak, ko je postal, ter da so vdrli v voz, v katerem je bilo nekaj uradnikov tovarne.

Ti so začeli klicati na pomoč, kar je privedlo na mesto 60 čuvajev, ki so zapriseženi kot pomožni šerifi. Takoj se je začel poboj. Najprvo so leteli samo kamni, ko pa je padel strel, se je začela pravcata bitka. Zelo značilno je, da ni bil noben čuvaj ranjen.

Kakor naznanjajo kapitalisti, je na štrajku 200 delavcev, kar je pač v protislovju z navedeno vestjo, da se je udeležilo izgredov 500 mož.

Štrajkarji so neizučeni delavci, ki zahtevajo povišanje 40c. na dan. Doslej so bili delavci jako slabo plačani. Najvišji zaslužek ni nikdar presegal $2.00 na dan. Tudi prej je že prišlo opetovano do spopadov med štrajkarji in takozvanimi "deputiji."

Zvezna komisija za industrijalne zadeve je začela drugi večer s preiskavo radi izgredov. Eden obstreljenih štrajkarjev je umrl, več drugih je nevarno ranjenih.

Proti 22 pomožnim šerifom je uvedeno kazensko postopanje. 21 jih je izjavilo, da se ne čutijo krive. Sodnik Peter F. Daley v New Brunswick je postavil obtožence vsakega pod jamčevino po $2,000. Pomožni šerifi so bili po položitvi jamčevine odpuščeni, in zopet stražijo. Zastopnik 22ega pomožnega šerifa je izjavil, da bo njegov varovanec pozneje podal svojo izjavo.

Ti pomožni "šerifi" so delavstvu dobro znani ljudje. V kapitalistični službi so, in javljajo se na neštetih štrajkih. In skoraj povsod, kjer se pojavijo, teče kri.

Napad na brezposelne.

V New Yorku je policija za novo leto napadla brezposelne delavce. V Chicagi je to storila nekoliko pozneje, in morda zato nekoliko radikalneje. Pravzaprav je čudež, da ni bilo na ulici Halsted še nekoliko več nesreče. Kajti tudi brezposelni delavci so ljudje, in kakor je znano, ima človek v svojih žilah toplo kri. Policijske gorjače niso še nikdar pomirjevalno vplivale, ampak nasilstvo je vedno dražilo, zlasti če je bilo tako neutemeljeno in krivično kakor v tem napadu.

Človeku, ki pozna le dejstvo pa ne tudi nekaterih drugih okolščin, ki seveda v Chicagi niso tajnosti, bi morala biti vsa afera skrajno zagonetna. Od onega naskoka je sedaj minil teden in v tem času je prišlo v javnost toliko poročil od očitnih prič, da si človek lahko napravi povsem jasno sliko vsega dogodka.

Kakorkoli prematramo stvar prihajamo do zaključka, da ni imela policija nobenega vzroka za svoj napad, da ga je brez povoda namenoma izvršila.

Ali — kakšen je mogel biti njen namen? V tem, da se osuje in pobije nekoliko ljudi, vendar ni nič pametnega. Kaj je hotela? Ali je le po neumnem uprizorila vso reč? Ali ima preveč časa, pa ga je hotela porabiti in ni znala drugače?

Kar se tiče časa, bi že rekli, da bi lahko našla zanj drugo, koristnejšo porabo. Tožbe, da se v Chicagi neprenehoma množe zločini, ne utihnejo, in zlasti zadnji čas so kolone časopisov vedno polne poročil o tatvinah, sleparijah, ropih, ubojih in umorih. Tukaj bi imela policija nedvomno hvaležno polje. Lahko bi se odlikovala in lahko bi si pridobila priznanje in zaupanje sonmeščanov. Kajti rad le ne živi nihče v mestu, kjer se ne upa mimo nobene sence, okrog nobenega vogala, v noben bar in niti na cestno železnico ne, ker ni nikjer varen, da mu ne zaštrli kakšen revolver pod nos.

Pravzaprav bi se nam celo zdelo, da je tukaj tista naloga, zaradi katere je bila policija ustvarjena. Njena prva imena so bila varnostna oblast, varnostni organi, varnostna straža. Za varnost prebivalstva je bilo policiji skrbeti. In če bi se nekoliko globokeje poučila o zmislu svoje eksistence, bi morala spoznati, da je to še danes njena naloga.

Za varnost bi morala policija skrbeti, in sicer za varnost vsega prebivalstva; zakaj nikjer ni postave, da je policija le za tiste, ki se jim dobro godi. Delavci, tudi brezposelni delavci, nimajo do nje nič manj pravice kakor vsakdo drugi.

Povsem logično bi bilo izvajati iz tega, da bi bila policija pač tudi na ulici Halsted lahko imela nalogo, ampak — drugačno, precej drugačno, nego jo je izvršila Če se je že hotela brigati za obhod brezposelnih, bi bila lahko skrbela, da ne bi motili mirnih demonstrantov kakšni malopridni elementi. Za to pa bi bilo gotovo popolnoma zadostovalo tisto število policistov, ki je navadno na ulicah. Brezposelni itak niso prosili za zaščito, in navadno je tak sprevod že sam sebi varstvo.

Toda taka reč ne pride chikaški policiji niti na misel. In to je značilno: Policija ne smatra brezposelnih delavcev za ljudi kakor druge. Oni so v njenih očeh slabši, nevarni, sumljivi.

Ali bi poslal mister Schuttler za kavalirje preoblečene detektive špionirat na shod, o katerem bi čital v časopisih, da so ga sklicali miljonarji, ki se hočejo kaj posvetovati o svojih profitih? Skoraj bi stavili, da mu to ne bi prišlo na misel. Na shod brezposelnih jih je poslal, preoblečene za brezposelne delavce, v slabih, obnošenih oblekah. Policijski poveljnik torej že predpostavlja, da so brezposelni delavci sumljivi. Zakaj? Zato ker so delavci in ker nimajo dela. Človek, ki vse svoje življenje vsak božji dan 24 ur brez dela potrati, mu ni sumljiv.

Ali delavci niso storili na vsej svoji poti od Hull housa dalč tja po ulici Halsted nič nevarnega. Njih obhod je bil popolnoma miren. Če bi jih bila policija pustila pri miru, bi se bil tudi mirno dovršil in naposled bi se bili ljudje mirno razšli.

Zakaj se to ni smelo zgoditi? Zakaj se je moral za vsako ceno izzvati "Riot"?

Absolutno nič pametnega, nič razumnega ne najde človek v postopanju policije, v njenem napadu, v njenem streljanju in mahanju s koli.

Torej je storila vso reč čisto po neumnem, iz same budalosti?

Res ne cenimo duševne kapacitete chikaške policije previsoko. Sicer si domišlja policija po vsem svetu, da se zbira v njeni instituciji neka posebna ženialnost, ali to ni bilo nikdar res. Poprečni ljudje so v večini pri tem kakor pri vsakem človeškem zavodu, in tisti, ki malo bolj presegajo poprečnost, so le izjeme. Tudi policija torej lahko stori kakšno neumnost, in storila jih je že dosti.

Ali v tem slučaju ne verjamemo, da je šlo za neumnost. Kajti preveč načrta, sistema in kombinacije se opazi v njej. Chicaška policija je imela zadnje čase velike sitnosti, in mnogo jih še visi v zraku. To ve posebno dobro državni pravdnik Hoyne, iz čigar pisarne prihaja pravkar zanimiva napoved, da se v kratkem zopet razpoči bomba, katere strel se ne bo slišal le v Chicagu, ampak skoraj po vseh velikih vzhodnih mestih, kjer so uživali velelopovi enako policijsko zaščito kakor na obali michiganskega jezera. Hoyne je bil štiri dni s svojim tajnikom na potovanju, in to je rezultat njegovega "tripa".

V Chicagu samem se je policijski škandal tako razširil, da se res ne more več govoriti o posameznih podkupljenih rokah zakona, ampak opraviti imamo s pravim sleparskim trustom.

Da je to moralo zelo temeljito potlačiti ugled policije, gotovo ni nenaravno. In zdaj bi si ta institucija rada pridobila izgubljeno spoštovanje in ljubezen, seveda pri tistih, ki imajo kaj pod palcem, zakaj kljub vsej zajamčeni enakopravnosti pred zakonom štejejo tudi oni pred očmi policije več.

To je bil namen, in v ta namen ji ni prišlo nič modrejšega na misel kakor napad na brezposelne.

Ni nam do tega, da bi delali slona iz komarja. Kar mora trpeti delavstvo, je že v resnici tako hudo, da ni treba ničesar umetno napihavati. Ali vsa stvar spominja resnično na Haymarket, in če ni dosegla enakega obsega, je to pač največ pripisati treznosti brezposelnih delavcev, ki so se imeli kljub provokacij toliko v oblasti, da niso storili kakšne velike nezmislenosti.

Policija je špekulirala na špisarske instinkte. "Če je prišlo do boja z brezposelnimi, so bili sestradanci gotovo nasilni", sodi navadna filistrska psihologija. "Bogve kaj bi se zgodilo, če ne bi bila policija posegla vmes! Policija je odpravila nevarnost, policija je rešila red in sveto lastnino. Čast in slava policiji!"

Čim več pa je ob taki priliki razbitih glav, tem večja se slika nevarnost v filistrovi fantaziji, tem večja je cena policije. Kaj pomeni tedaj par dolarjev ali pa tudi par sto dolarjev, ki jih je ta ali oni steber družabnega reda vtaknil v žep!

To je edini razumljivi motiv. Seveda je napad razun svoje brutalnosti tudi nezmiseln. Kajti če bi hotela policija res popraviti svojo reputacijo, bi se morala iznebiti svojih pokvarjenih članov, pridobiti si neodvisnost od vsake kapitalske moči, in potem dokazati, da res varuje zakon, in nič druzega ne kakor zakon, ne oziraje se na to, če ima kdo denar v banki ali če ga nima.

Napad na brezposelne je bil s človeškega stališča neopravičljiv; ali bil je neopravičljiv tudi s stališča razuma. Upamo, da se bo policija še sama prepričala o tem.

Z OHIJSKEGA ŠTRAJKA.

Kapitalisti v Ohio so napeli strune. Sredi meseca so začeli odpovedavati stanovanja štrajkarjem, ki stanujejo v družabnih hišah.

Naj prej je bila odpoved dostavljena osmim rudarskim družinam v Ramsey, O. Delali so pri Roby Coal Co. in ko so bili pozvani, naj se vrnejo pod starimi pogoji na delo, so to odklonili.

Pravijo, da hočejo odpreti jame kot "odprte delavnice", to se pravi kot podjetja, ki ne priznajo delavskih organizacij.

ZA NAKUP LADIJ.

Kaukus demokratičnih senatorjev v Washingtonu je sprejel s 37 glasovi proti 3 resolucijo, s katero se zavezujejo, da bodo glasovali za vladno predlogo o nakupu trgovskih ladij v tisti obliki, katero so ji sami dali, in da bodo odklonili vsak dodatek.. Nekateri demokratični separatisti se pa niso udeležili kaukusa in se baje tudi ne podvržejo temu sklepu.

Hoke Smith je izjavil, da je dobil iz Bele hiše zagotovilo, da se po tej predlogi ne nakupijo nobene nemške ladje.

Za dodatek, ki ga je predlagal Hoke Smith, po katerem bi morala vlada vse nakupljene ladje tekom dvanajstih mesecev po končani svetovni vojni oddati privatnim družbam, je glasovalo le sedem senatorjev.

Vprašanje trgovske mornarice bi zaslužilo v ameriški javnosti več pozornosti, nego se mu je posvečuje. Tudi tukaj se opaža, da nima ogromna večina ameriškega ljudstva nobenega samostojnega mnenja, ampak si da vse svoje misli sugerirati od "velikih" časopisov.

Socialisti je umevno, da je tudi vprašanje trgovske mornarice v prvi vrsti kapitalistično vprašanje. Ali družabna uredba je taka, da je ob vsem, kar se tiče kapitalizma, večalimanj prizadeto tudi delavstvo. V zvezi z delavskimi interesi je tudi trgovska mornarica.

Ameriška industrija ima vse pogoje za izvoz. Njeno stremljenje za tem ciljem je očitno. Jasno je, da bi bila za delavstvo pomnožitev produkcije, ki bi jo povzročil povečan eksport, važna zadeva.

Naravno pa je, da potrebuje izvoz transportna sredstva, med katera spadajo tudi ladje. In res je, da je ta panoga prometa v Zedinjenih državah doslej precej zanemarjena.

Stremljenju po ustvaritvi zadostne trgovske mornarice ne bi bilo ugovarjati. Tudi se ne bi izplačalo. Kajti kadar se pojavi v kapitalističnem svetu taka potreba, je vsak protest nezmiseln, ker mora ostati brez uspeha. Tudi tukaj vladajo zakoni razvoja.

Ali že predsednik Wilson je v svojem poročilu kongresu dejal, da ima vlada nalogo nabaviti ladje za trgovsko mornarico, da pa jih ima oddati privatnim rokam, kadar pride primeren čas za to. In zdaj je senator Smith naravnost zahteval, naj se zaveže vlada, da izroči ladje najkasneje v enem letu po končani vojni privatnim družbam.

Malokdaj se je tako jasno povedalo, da je vlada Zedinjenih držav služabnica kapitalizma. Ona naj nakupi ladje; tudi promet naj vzdržuje z njimi, ampak le prvi čas, dokler bo stvar riskantna in dokler bo najbrže treba doplačevati. Kadar pa bo prinašala kupčija kaj dobička, naj se Zedinjene države odrečejo svojim pravicam, pa naj jih oddajo kapitalističnim družbam in naj te nemara še subvencionirajo za to.

To so načrti, s katerimi se zavedno delavstvo nikdar ne bo moglo sprijazniti. Sicer tudi država kot podjetnica ni vzor za delavstvo; toda podjetja, ki služijo javnim interesom, ne spadajo v roke privatnih kapitalistov, in država nima naloge, da bi kupovala ladje, železnice in kdove kaj vse za kapitalistične kompanije.

Z državo je delavstvo lahko nezadovoljno. V sedanjih razmerah ima dovolj vzroka za to. Ali če se politično organizira, si lahko pridobi kontrolo v državi in tedaj ima tudi kontrolo nad državnimi podjetji. Tedaj lahko poskrbi, da služijo javne naprave javnim, ljudskim interesom, medtem ko bodo podjetja v kapitalističnih rokah vedno služila le privatnim kapitalistom.

In za to se delavstvo nikakor ne more navduševati.

ŽELEZNIČARJI.

Pred razsodiščem med zapadnimi železniškimi družbami in njih uslužbenci je izpovedal glavni tajnik kurjačev A. W. Hawley sledeče:

"Dejstvo je, da umira 47 odstotkov kurjačev v službi. 57 procentov vseh podpor, kar jih je izplačala unija kurjačev, je šlo zamputacije in oslepljenje. Leta 1913. smo imeli 30 amputacij; 24 izmed teh so povzročile železniške nezgode. Tisto leto smo imeli 20 slučajev oslepljenja. 6250 članov unije je bilo leta 1913. ubitih in pohabljenih."

Izvedeniški knjigovodja unije N. J. Lauck je izpovedal:

"Po vsem, kar je bilo doslej tukaj povedano, so dosegle zapadne železniške družbe sedemsto miljonov do ene miljarde dolarjev profita le s produktivno sposobnostjo svojih delavcev, ne glede na vodene delnice, posebne dividende lastnikov delnic in druge visoke finance."

G. N. de Guire, strojevodja železnice Chicago and Northestern, je izpovedal, da imajo železniške družbe črno listo za imena vseh uslužbencev, ki pridejo iz kakršnegakoli vzroka v nemilost. V prvi vrsti se vpisujejo imena takih strojevodij in kurjačev, ki so se udeležili kakšne stavke. Takim ljudem je potem skoraj nemogoče dobiti kakšno delo.

Predsednik Stone je obljubil, da predstavi razsodišču moža, ki se je dolgo časa zaman trudil, da bi bil dobil delo. Iskal je službe pri mnogih železniških družbah, pa je bilo vse zaman, enostavno zato ker je bil na črni listi.

ZA RAZSODIŠČA V STAVBINSKI STROKI.

Med Joint Boardom B. T. Counvila in zvezo stavbinskih kontraktorjev so se vršila dolgomesečna pogajanja, da bi se doseglo v stavbinski stroki nekakšno premirje, ki bi omogočilo nekoliko mirnejši razvoj v tej obrti.

Dne 15. januarja je bil na seji stavbinsko strokovnega sveta sprejet načrt, ki je sad teh pogajanj in se predloži vsem z omenjenim svetom združenim unijam, katerih je 42, da sklepajo o njem. Če ga sprejmejo, tedaj pride predlagani načrt v vse pogodbe, ki jih sklenejo stavbinske unije z bosi.

Načrt se glasi:

"Ako nastane prepir med unijo in delodajalcem, naj se ne ukaže štrajk, ampak zadeva naj se predloži skupnemu odboru, sestavljenemu iz 5 članov unije in 5 zastopnikov podjetnikov. Če se ne morejo zediniti, so odprta tri pota:

Lahko se odločijo za razsodnika, čigar odločitev je tedaj merodajna.

Če niso sporazumni s tem načinom, lahko predlože svoje diference skupnemu odboru stavbinsko strokovnega sveta in delodajalcev. Če tudi ta ne bi mogel rešiti zadeve, odloči oficielni razsodnik odbora, zvezni sodnik K. M. Landis zadevo."

Načrt je napravljen za tri leta, t. j. do 1. maja 1918. in strokovni svet želi, da bi unije čimprej sklenile svoje pogodbe. Zagovorniki načrta mislijo, da bi se s tem prihranilo mnogo štrajkov, izgubljenih plač i. t. d.

PŠENIČNE CENE.

Predsednik Wilson je dne 16. t. m. ukazal generalnemu zveznemu pravdniku Gregoryju, naj preišče in dožene, če ni bil zakon o povišavanju pšeničnih in močnih cen prekoračen.

Trgovski oddelek bo naprošen za informacije, v kakšni meri se je razvijala kupčija z žitom in moko, odkar je izbruhnila vojna v Evropi. Generalni pravdnik Gregory je obljubil, da začne takoj s preiskavo, in če bi se pokazalo, da so se s kakšno nezakonito kombinacijo pognale cene navzgor, bo takoj zasledoval krivce.

Generalni pravdnik Gregory bo najbrže lahko dobil dela. Kako se je pšenica in moka podražila, ve vsaka gospodinja v Ameriki. Na kakšen način se je to vršilo in kdo je to zakrivil, ne bo težko dognati. Le malo dobre volje je treba, pa se kmalu lahko najdejo krivci.

Ker mora vsak proletarec pretrpeti kazen, če se spotakne ob kakšen paragraf, je gotovo v redu, da prime roka zakona tudi kapitaliste. Ali to je le en del naloge, ki bi jo bilo treba izvršiti, in isece še ne glavni. Važnejše bi bilo to, da se prepreči nadaljnje podraževanje in da se pride zopet do normalnih cen.

To je namreč sploh zanimivo: V Evropo se izvaža iz Amerike žito in moka, ljudstvo v Ameriki mora pa stradati. V evropskih deželah, ki imajo vojne, so določene za žito in moko maksimalne cene, v Ameriki, ki ima mir, pa ni za podraževanje nobene meje.

BODOČNOST AVSTRIJE.

Kdor hoče spoznati in razumeti politiko, mora paziti na vsa njena znamenja, tudi na tista, ki se ne kažejo očitno ampak se včasi celo trudoma skrivajo. Na ta je treba pravzaprav še najbolj paziti.

Na podlagi takih znamenj smo že pred nekim časom izrekli, da ima Nemčija, ako zmaga v sedanji vojni, posebne namene z Avstrijo. Že sedaj je videti, da je Avstrija v popolni odvisnosti od Nemčije. Dasi je sama na vseh koncih in krajih v največji stiski, je morala dati Nemčiji vojaštva za boj proti Franciji in Belgiji. Glavno besedo v avstrijskem vojskovanju ima nemški generalni štab, v političnih vprašanjih pa nima Avstrija sama sploh kaj reči.

Bila so pa tudi druga znamenja, ki so kazala, da hoče Nemčija dovršiti delo, ki ga je pričela z vojno leta 1866. Takrat je šlo za to, da se zagotovi Prusiji in dinastiji Hohenzollernov nadvlada v Nemčiji. Za to je bilo treba izriniti Avstrijo iz Nemške Zveze.

S prusko zmago se je to doseglo. Leta 1871., po zmagi nad Francijo, se je ustanovilo nemško cesarstvo in Hohenzollerni so postali kajzerji.

Zdaj ni več nevarnosti, da bi prišla kakšna druga vladarska familija na prvo mesto. Tudi habsburške konkurence se ni več bati. Tako ne bi bilo za Prusijo nobenega vzroka več, da ne bi želela pripojitve Avstrije, s čimer bi dobila odprto pot do Jadranskega, in če bi bila Srbija uničena, tudi do Egejskega morja.

Rekli smo, da eksistirajo taki na rti. In zdaj dobivamo potrdilo od strani, od katere bi ga bili pravzaprav najmanj pričakovali.

Ljubljanski klerikalni "Slovenec" je vseskozi avstrijski list. To razlaga predvsem njegov klerikalizem, ki ima najmogočnejšo zaščito v Avstriji. Ali celo to glasilo se je ustrašilo reči, ki se pripravljajo. V nekem članku z dne 12. decembra, ki je sicer poln klečeplazenja pred Avstrijo in Habsburžani, piše:

"Toda ko teče toliko slovanske krvi za slavo Avstrije in Habsburžanov, ko odhajajo vedno novi slovanski vojaki na bojišča, da se borijo za neodvisno bodočnost Avstrije in slavo habsburške hiše, se najdejo na našo veliko žalost ljudje, ki smejo javno in neovirano zagovarjati misel, da se po boju prostovoljno odrečemo absolutni neodvisnosti Avstrije in vladarskehiše ter se zadovoljimo z vlogo, ki jo imajo sedaj posamezne nemške države in vladarske hiše pod vodstvo pruskega kralja.. Mi odgovarjamo na to: Avstrija nad vse, kakor za nas tudi za druge narode.

Obžalujemo vznemirljiv nastop nezrelih fanatičnih elementov, in pričakujemo, da se v bodoče onemogoči njih javno nedomoljubno vplivanje na široke kroge. V interesu Avstrije in Habsburžanov si ne damo vzeti pravice, da bi tega odkrito ne izrekli in ne glede na levo ali na desno povdarjali avstrijskega stališča."

Tako piše "Slovenec!"

Kaj misli klerikalni list o nalogi in bodočnosti Avstrije, nas ne zanima. Njegove nazore poznamo. Taki so, da se znajo lepo obračati po vetru.

Zanima nas le dejstvo, o katerem list govori.

Sme se torej javno in neovirano zagovarjati misel, da postane Avstrija po vojni to, kar je zdaj Virtemberško ali Badensko. Vrhovno oblast naj dobi Prusija in hohenzollernska familija.

V Avstriji se ne sme v sedanjih časih ne ena besedica javno ziniti, če ni po volji vladajočim krogom. Po državnem pravu je pač vsaka agitacija za podložitev Avstrije pod kakšno drugo državo veleizdajstvo. Po zakonu bi se moral človek, ki zagovarja tako idejo, postaviti pred vojno sodišče, in kakor vidimo, obesijo ali ustrele vsakega, kdor je po njihovih nazorih zagrešil veleizdajstvo.

Ali misel, da utone Avstrija v Veliki Nemčiji, se sme javno in neovirano zagovarjati. Nikogar ne postavijo zaradi nje pred vojno sodišče, nikogar ne ustrele.

Seveda se ne jokamo zaradi tega. Ali ta toleranca nam kaže, da prihaja velenemška agitacija od zgoraj; vladajočim krogom je všeč, ker bi jo drugače zabranili in preganjali. Če jo po trpe, in če to agitatorji vedo, tedaj jo morajo izvrševati po nalogu vladajočih krogov.

Navdušeni avstrijakanti pa vidijo, kaj jih čaka, ako zmagata Nemčija in Avstrija. In lahko se vesele.

ČEŠKI SOCIJALISTI IN VOJNA.

Državni poslanec sodrug dr. Soukup, ki je tudi v Ameriki od njegovega agitacijskega potovanja osebno znan, je v mestnem svetu praškem z ozirom na to, da je parlament zaprt in ne more tam govoriti, podal izjavo, ki se glasi:

"V tej neznanski drami človeškega rodu je posamezni človek manj nego kaplja vode v morju. Tudi stotine, tisoči človeških življenj so v tem metežu neštetih miljonov le majhen odlomek in mali narodi so več ali manj obsojeni k vlogi statistov tam, kjer je sedaj ves svet v gibanju. Samo ob sebi razumljivo je, da so žrtve, ki padajo na nas v sedanjem času, izredno težke in nedogledne. Nismo se jim izogibali in se jim ne izogibljeno. Naj bo naša usoda taka ali taka, ne izgubljamo poguma niti za trenutek, ampak trdno in čvrsto, polni zaupanja in odločnosti pričakujemo razvoja. Pretreseni v globino svoje duše smo z vsem svojim mišljenjem, ko vstajamo in legamo k počitku, pri najlepšem cvetu našega naroda, pri naših vojakih, ki so, zapustivši vse, kar jim je bilo drago na svetu, odšli, da često dado vse, kar imajo: svoje zdravje, svoje ude, svojo kri. Nečesa pa smo dolžni napram njim, ki jim tudi ob grmenju topov ne izginjajo izpred oči slike svojih dragih — nečesa smo jim dolžni mi, ki smo ostali doma: da skrbimo zanje, ki so jih ostavili tu, za njihove otroke, za njihove žene, njihove starše, njihove brate in sestre. Nobena žrtev, ki suši solze jokajočih, ki blaži muke stradajočih, manjša bolečine bolnih, ni velika dovolj, da bi je ne mogli in morali nositi. Vojna ne bo večno trajala, in pride zopet čas, da utihnejo topovi in mitraljeze, ko bo solnce miru, kulture in človekoljubja vnovič poljubljalo s svojimi žarki nove rodove, ko na grobovih padlih vzklije setev novega življenja, in se bodo nove generacije spominjale vojne drame, ki bo morda zadnja v zgodovini evropskega človeštva. Te bodočnosti pričakujemo tudi mi danes moško in odkrito! Veliki češki izgnanec Jan Amos Komenský nam je, položivši svojo glavo v holandsko zemljo, zapustil oporoko velikega zaupanja in velike moči: "Trdno verujem, da se gospodstvo nad usodo povrne v tvoje roke, o češki narod!" Tudi mi verujemo, da neizmerne žrtve na krvi in pozemskih imetjih, ki jih doprinašamo in jih bomo še doprinašali, ne bodo zaman doprinešene, marveč da tudi nam, ki nam je usoda že stoletja spojena z usodo te države, prinesejo novega življenja in boljšega življenja. Naš narod, tolikokrat pribit na križ na Golgoti svojega trpljenja in pokopan pod oblake zgodovine, je prebil težke čase in prebije zmagonosno tudi sedanji čas. Nismo se pogubili v minulosti, ne pogubimo se tudi v bodočnosti. Mi smo tu, hočemo ostati tu in ostanemo tu! In enega se nadejamo: da ta trenutek, ki se ne povrne stoletja, dobi češki narod in njega proletariat v prvih vrstah, močnega, neustrašenega in strnjenega v eno trdnjavo, ki bo sposobna nositi vsako žrtev in odbijati vsak napad, da po težkih bojih in neizmernem trpljenju dobimo slednjič v rodovini narodov vse Evrope in njenem srcu tisto mesto, ki nam že davno gre po pravici in po kulturnem delu!"

V Avstriji je sedaj težko govoriti; kajti če človeka ustrele za njegove besede, je to "milost." Ali nam je izjava Soukupova vseeno zanimiva. V njej se čita več nego pravijo besede na prvi posluh. In vsekakor se ugodno razlikuje od klečeplazenja raznih patriotov, ki so bili še pred petimi meseci najradikalnejši puntrji.

Socializem potrebuje ljudi, ki znajo misliti s svojo glavo.

NOV SOCIALISTIČEN ŠKOF.

Amerika je zelo pobožna dežela, vsaj na zunaj; in njeno kapitalistično časopisje beleži vse cerkvene dogodke z velikim zanimanjem in kolikor mogoče obširno. Ko je n. pr. Wilson ukazal znani molitveni dan, ki se je tako strašno ponesrečil, da se je po njem vojna razširila, so prinašali vsi veliki časopisi dannadan pobožne molitve.

Ali ko je pred par tedni umrl vsled neke nezgode škof Spaulding v Utah, so odpravili to zadevo s kratkimi noticami. Škofovska smrt je zanje sicer velik dogodek. Kako se lahko opisuje oder, na katerega je bil položen, pa pogreb i. t. d.! O Spauldingu se pa ni izplačalo veliko pisati. Ta škof je bil namreč — socialist.

Na mesto tega moža je prišel za škofa Paul Jones. In zdaj poročajo, da je tisti dan, ko je nastopil svojo službo, naznanil socialistični stranki svoj pristop in je bil tudi sprejet.

Zdi se torej, da gre za socialistično škofijo in da je članstvo pri socialistični stranki predpogoj za ta škofijski urad.

RESOLUCIJA BREZPOSELNIH.

V Chicagi so imeli brezposelni delavci shod v West Side Auditorium in so tam sklenili sledečo resolucijo:

"Ameriški državljani, nekdaj ponosni, so sedaj odkazani na kuhinje za juho in na kruh miloščine. Lačni morajo trepetaje in prezebaje stati v dolgih vrstah, čakajoči na dar vbogajme. Zastava, ki je nekoč vihrala nad svobodnim narodom, vihra sedaj nad narodom beračev. Mi, brezposelni, nismo izgubili svojega moštva. Dela zahtevamo in vztrajamo na svoji pravici, da povemo to v dvoranah in na cestah. Naj zadone glasovi brezposelnih! Nepotrebno je govoriti o dovoljenju policije za parado. Policija ne da lačnim delavcem nobenega dovoljenja. Sila kola lomi! Sila ustvarja silo. Mi smo ljudje."

Resolucija se pošlje mestnemu svetu.

Mrs. Medez od mestnega odbora za blaginjo pravi, da je v Chicagi sedaj najmanje 100.000 brezposelnih, med njimi 22'.875 žensk. V tem pa niso obseženi tisti, ki so prišli od zunaj čez zimo v Chicago.

O 248 tvrdkah poročajo, da imajo za 40.692 delavcev manj kakor v normalnih časih.

IZGUBE COLORADSKE VOJNE.

Kapitalistično časopisje ceni izgube, ki jih je povzročila vojna v Coloradu, na osemnajst miljonov dolarjev. Šest miljonov so izgubili delavci na plačah, šest miljonov pa so znašali "splošni vojni stroški", namreč vsakovrstne izgube tistih ki so bili udeleženi in tistih, ki žive v prizadetem okraju.

Svojih šest miljonov upajo kapitalisti dvojno in trojno nadomestiti z energičnejšim izkoriščanjem, za drugo škodo jim pa ni nič mar.

SUHA ALABAMA.

Iz Montgomery, Ala., poročajo: Obe zakonodajni zbornici sta v četrtek, 14. januarja, sprejeli zakon, po katerem bo Alabama od 30. junija 1915 dalje suha država. Voditelji prohibicionistov pravijo, da hočejo doseči realiziranje osuševalnega zakona tudi tedaj, če bi ga hotel guverner vetirati.

V zbornici poslancev je glasovalo 74 zastopnikov za zakon, 27 proti njemu, v senatu pa 26 za in 9 proti.

V pondeljek je nastopil novoizvoljeni guverner Charles Henderson svoj urad kot naslednik O'Neala.

JEKLARNE V GARY ODPRO.

Iz Gary, Ind., prihaja poročilo da bodo ondotne jeklarne, v katerih se že tri mesece ne dela, dne 8. februarja odprte in da se začne z delom. Razuntega začne obratovati sedemdeset nadaljnih koksnih peči in štirje plavži "open hearth". Najprej bodo sprejeti le taki delavci, ki so že tam delali. Baje do dne 8. februarja vse talnice, štiri polževke, 20 "open heart" in 289 koksnih peči v obratu.

Čas bi bil, da bi se ta napoved uresničila. Tekom zime so se parkrat razpošiljale vesti o obnovljenem delu v Gary, ali doslej se je vedno izkazovalo, da so bile neresnične.

UMRLJIVOST MED PIVOVARNIŠKIM DELAVSTVOM.

Število smrtnih slučajev je bilo lani med pivovarniškimi delavci skoraj enako kakor prejšnje leto. Lani je umrlo 736 unijskih članov, leta 1913. je bilo naznanjenih 732 smrtnih slučajev. Porazdeljeni so na 192 unij s 46.030 člani. Na vsakih 1000 članov od pada 16 smrtnih slučajev. Glavni vzroki smrti so bili: Tuberkuloza 155 slučajev, srčna napaka 86, pljučnica 79, nezgode 72, bolezni obisti in jeter 50, rak 34 slučajev. Razuntega je umrlo 29 članov za vodenico, 24 za želodčnimi boleznimi, 17 za kapjo, 8 za revmatizmom, 7 za vnetjem slepiča. 28 članov je storilo samomor, 4 so bili umorjeni.

BOGASTVO V FARMAH.

Po zadnjem izkazu je Illinois najbogatejša farmarska država v primeri z drugimi. Farme v Illinois so vredne 3,905,321.075 dolarjev. Na drugem mestu je država Iowa, katere farmarska vrednost znaša 3,745.860.544 dol.

Za primerjanje služi sledeči pregled, v katerem označuje vedno prva številka premično in osebno posest, druga farmarsko posest, tretja pa vrednost pridelkov:

New York $11,131,778,917.13— $1,451,481,495 — $3,369,490.00.— Pennsylvania $6,474,227.595.12.— $1,253,274,862. — $2,626,742,000. — **Illinois $2,455,946,049.15 — $3,905,321,075 — $1,919,277.000.** Ohio $6,473,039,378.12 — $1.902,-694,289 — $1.437,936,000. — Massachusetts $5,479,279, 693.12. — $226,474,025 — $1,490.529,000. — Missouri $1,756,476,990.12. — $2,-052,917,488 — $574,111,000. — Michigan $2,078,694,409.13.— $1,-088,858,379. — $685,109,000.—Indiana $1,891,602,077.12 — $1,809-135,283 — $579,075,000. — Wisconsin $2,998,187,705,13. — $1,-413,118,785 — 590,306,000.—Iowa $3,555,585,859.13 — $3,745,860,-544 — $259,238,000.

TUBERKULOZA MED BREZPOSELNIMI.

Izmed brezposelnih, ki so zadnjo nedeljo dobili v presbiterianski cerkvi v Jefferson Parku v Chicagi hrane, jih je bilo čez 300 tuberkuloznih. Upravnik bolnišnične cerkve je dejal, da bi se jim moral odkazati prostor v bolnišnici, ne pa da morajo tekati po mrazu za skorjico kruha. Toda v okrajni bolnišnici baje nimajo prostora zanje.

PETDESET BOMB.

Iz Trentona, N. J., poročajo z dne 9. januarja:

Policija je našla danes 50 dinamitnih bomb s podžigi v hiši Ivalla Gabriela, 28 letnega prebivalca italijanskega dela mesta. Policija je iskala po italijanskem okraju od pondelka, ko se je bila našla nerazpočena bomba v cerkvi Sv. Joahima.

ČLOVEK IN VOJNA.

Naslednjo značilno sličico javlja "Königsberger Hartungsche Zeitung":

Do prvih hišic vasi E. so dospele obstranske patrulje, dočim je bila glavna armada že daleč spredaj. Posamezen jezdec se približa kočarju Gr. ter pride tudi v stanovanje. Gospodar se je skril. Rus zahteva kruha od žene, ki je bila sama navzoča. Žena prinese kruh ter ga postavi predenj na mizo.

Prav hoče ruski vojak namazati kruh s sirovim maslom, ki mu ga je žena obenem ponudila, ko vstopi na grozo matere domač otrok v sobo. Strmi v Rusa, on se smehlja. Nič se ne zgodi. Kar vstopi drugi — tretji, četrti in peti otrok. Potem pride še šesti — sedmi in osmi otrok v sobo. Vojak odloži kruh. Ozira se zdaj po materi zdaj po otrocih, potem po kruhu in sirovem maslu! Zdi se, da je ganjen! Solze se mu zaiskre v očeh. Morda misli na svojo rodovino.

Naenkrat vstane, odrine kruh, sirovo maslo in mož, se ozre še enkrat s solznim očesom po številni rodovini in odide, ne da bi kaj rekel. Od tod je šel k veliki sosedni hiši vodeč svojega konja ob uzdi.

Navadni prehlad,

vnetje sapnike in influenza — zapuščajo bolniku vstrajni kašelj. Radi tega bi si moral bolnik zapomniti, da se morajo napadi kašlja olajšati, bolečine zmanjšati in neudobnost utešiti.

SEVERA'S
BALSAM FOR LUNGS

(Severov Balzam za Pljuča) je zdravilo za uživati v takih slučajih. Znano je že več nego trideset let kot uspešno zdravilo zoper kašelj, hripavost, oslovski kašelj, vnetje sapnika, in davico. Cena 25 in 50 centov. — Ako spremlja goriomenjene neprilike tudi prehlad, bi morali uživati tudi **SEVERA'S COLD AND GRIP TABLETS** (Severove Tablete zoper prehlad in hripo) da preženejo prehlad. Cena 25 centov.

NE POZABITE

dobiti zastonj zvezek Severovega Almanaha za Slovence za 1915. Vaš lekarnar ga ima. Vprašajte njega ali pišite nam ponj.

Kadar kupujete zdravila,

hočete tista, katera so zanesljiva. Vprašajte za Severova. Ne sprejmite nadomestitev. Zahtevajte pristna.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Avenue, Chicago, Ill..

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Ceškem Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. -:- -:- -:-
"PROLETAREC" se tiska v naši tiskarni

Nepretirano **ROJAKI! Oglasite se v moji gostilni kadar greste v mesto ali iz mesta in prepričali se boste, da točim najboljšo vsakovrstno pijačo. Ako pridete enkrat v mojo gostilno, sem zagotovljen, da boste še prišli.**

JOS. SLABE

216 So. Genesee Street **Tel. 302** **Waukegan, Illinois**

Razširite svoje znanje! Poučite se o socializmu! Razvedrite si duha! — "Proletarec" ima v svoji književni zalogi sledeče knjige in brošure:

Maksim Gorki: Mati, mehka vezba	$1.00
Upton Sinclair (poslov. Jos. Zavertnik in Iv. Kaker): Džungel. Povest iz chicaških klavnic	.75
Enrico Ferri: Socializem in moderna veda	.50
Država prihodnjosti	.20
Proletariat	.10
Etbin Kristan: Nevarni sacializem	.10
Komunistični manifest	.20
Kdo uničuje proizvajanje v malem	.10
Socializem	.10
Socialistična knjižnica, 2 zvezka in "Naša bogatstva"	.10
Kapitalistični razred	.10
Strahovi	.15
Vojna in socijalna demokracija	.15
Prof. Wahrmund (poslov. A. Kristan): Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost	.25
V dobi klerikalizma	.20
O konsumnih društvih	.10
Moderni politični razvoj.—Moderni gospodarski razvoj—Cilji socializma	.10
Zadružna prodajalna ali konsum	.05
Štiri črtice. (Poljudne zbirke "Več lučí!" 5. snopič)	.10
Kako je lep vojaški stan. (Poljudne zbirke "Več lučí!" 6. snopič.)	.10
Več lučí	.10
Katoliška cerkev in socializem	.10
Spoved papeža Aleksandra	.10

Vse te knjige in brošure pošljemo poštnine prosto.

VABILO NA

maškaradno veselico,

katero priredi

Slov. Soc. Klub štv. 13 na Sygan, Pa.

dne trinajstega februarja 1915

v dvorani društva "Bratstvo".

Uljudno vabimo vsa sosedna društva in drugo občinstvo, da se mnogobrojno odzovejo temu vabilu. — Začetek ob sedmi uri zvečer. — Svirala bode izvrstna godba. Vstopnina za može 50c. Ženske so vstopnina proste.

Za dobro zabavo in prigrizek bode skrbel ***ODBOR***

KAPLANOV NAPAD.

Iz Nemškega broda na Češkem javljajo, da je v bližnji občini Sv. Križ tamošnji kaplan Karel Valenta ustrelil učitelja Arnošta Coufala z namenom, da ga umori, a ga je le težko ranil. Takoj nato je kaplan ustrelil samega sebe. Zadel se je v glavo in je bil takoj mrtev. Vzrok groznega čina so bili baje osebni prepiri.

ADVERTISEMENT

SLOV. DELAVSKA PODPORNA ZVEZA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Conemaugh, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: FRAN PAVLOVČIČ, box 705, Conemaugh, Pa
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 3, box 50, West Newton, Pa.
Tajnik: ALOJZIJ BAVDEK, box 187, Conemaugh, Pa.
Pomožni tajnik: IVAN PROSTOR, box 120, Export, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6108 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomožni blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 5409 St. Clair Ave., Cleveland, O.

ZAUPNIK:

ANDREJ VIDRIH, box 523, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

VILJEM SITTER, 1. nadzornik, Lock box 57, Conemaugh, Pa.
FRAN TOMAŽIČ, 2. nadzornik, Gary, Ind., Toleston, Sta., box 73.
NIKOLAJ POVŠE, 3. nadz., 1 Craib st., Numrey Hill. N. S. Pittsburg, Pa.

POROTNIKI:

IVAN GORŠEK, 1. porotnik, West Mineral, Kansas, box 211.
JAKOB KOCJAN, 2. porotnik, 274 Lunnen Street, Johnstown, Pa.
ALJOZIJ KARLINGER, 3. porotnik, Girard, Kansas, R. F. D. 4. box 86.

VRHOVNI ZDRAVNIK.

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GLAVNI URAD v hiši št. 46 Main Street, Conemaugh, Pa.

POMOŽNI ODBOR.

Spendal Ivan, Conemaugh, Pa., box 273.
Gačnik Ivan, 425 Coleman Ave., Johnstown, Pa.
Gabrenaja Jakob, box 422, Conemaugh, Pa.
Beve Frane, R. F. D. 5, box 111, Conemaugh, Pa.
Suhodolnik Ivan, box 781, South Fork, Pa.
Zoler Alojzij, box 514, Conemaugh, Pa.

PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA ZDRUŠTEV SLOVENSKIH PODPORNIH NAPREDNIH ORGANIZACIJ.

Predsednik: Viljem Sitar, box 57, Conemaugh, Pa., član S. D. P. Z.
Zavertnik Jožef, 2821 Crawford Ave., Chicago, Ill., član S. N. P. J.
Martin Konda, 2656 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., član S. S. P. Z.
Hrast Anton, P. O. New Duluth, Minn., član S. N. P. J.
Stefančič Martin, box 78, Franklin, Kans., član dr. sv. Barbare.
Frank J. Aleš, 4006 W. 31st St., Chicago Ill., član S. D. P. & P. D.
Goršek Ivan, box 211, West Mineral, Kans., član A. S. B. P. D.

Uradno Glasilo: PROLEARTC, 4006 W. 31st Street, Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni, pošiljati vse dopise in denar, naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošilja glasom pravil, edino potem Poštnih; Expresnih; ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo urad glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Johnstown, Pa.

Dne 10. januarja t. l. se je vršila glavna seja društva "Mirni dom" št. 45 S. D. P. Z., na kateri so bili izvoljeni sledeči uradniki za leto 1915: Matija Pečjak, predsednik, Gregor Hreščak, tajnik in Ignac Pečja, blagajnik. Nadzorni odbor: Ivan Hribar, Jakob Urbas in Jožef Tome.

Društvo je sklenilo, da priredi zabavni večer dne 30. januarja v prostorih, kjer obdržujemo seje. Člani, kateri se ne vdeležijo tega zabavnega večera, plačajo $1.00 v društveno blagajno!

Na veselo svidenje tridesetega januarja zvečer!

Gregor Hreščak, tajnik.

La Salle, Ill.

Cenjeno uredništvo!

Naznanjam članom druš. "Od boja do zmage", št. 22. S. D. P. Z. da je imelo društvo svojo glavno letno sejo dne 6. dec. 1914, in obenem tudi volitev društvenega odbora za leto 1915. V odbor so bili izvoljeni sledeči člani: Ignac Jordan, predsednik; Karol Rupnik, podpredsednik; Ferdinand Arženšek, tajnik; Jos. Zabukovec, podtajnik; Fr. Gregorich, blagajnik. Nadzorniki: Leo. Alpner, Anton Remenik, Jos. Račič.

Društvo je tudi sklenilo, da mora vsak član omenjenega društva svoj mesečni asesment plačati najzadnje do 15. vsakega meseca, ker bo blagajnik počakal do 15. dne in ne dalje; potem se denar pošlje Zvezi za člane, ki bodo plačali do omenjenega dne; kdor ne bo plačal, bo suspendiran. Ako se kateremu pripeti ta slučaj, ni potreba potem rohneti, da ga je tajnik suspendiral po krivici. To naj vsak sebi pripiše, ker društvo ne more za člane plačevati. Marsikateri član, ki več mesecev zaostane, pravi potem: Bom pa društvo pustil rajši, kakor da bi toliko plačal. Tako je naše društvo izgubilo preko $60.00. Zatorej se bo v novem letu bolj strogo postopalo.

Sklenilo se je tudi, ako se član ne udeleži treh sej zaporedoma, bo suspendiran od bolniške podpore za en mesec, ker mesečna seja brez članov je ničla.

Sklenilo se je na seji, da vsak član plača 25c. za mesec februar, in to v društveno blagajno za pokritje stroškov, ravno to velja za oddaljene člane. Opozarjajo se tudi društveni odborniki, da se morajo vsake seje udeležiti, na primer bolniški nadzorniki in obiskovalci, in na seji sporočati o bolnikih. Ako se kateri teh odbornikov ne udeleži mesečne seje, se bo kaznoval po pravilih.

Mesečne seje društva "Od boja do zmage" št. 22. se vrše kakor zadnje leto: vsako prvo nedeljo v mesecu, in sicer ob eni popoldne v prostoru brata Frank Gregorich 101 Main St.

Z bratskim pozdravom, odbor društva "Od boja do zmage", št. 22. S. D. P. Z.

Ignac Jordan, predsednik
Ferdo Arzenšek, tajnik
Fr. Gregorich, blagajnik.

IZ NASELBIN.

Bear Creek, Mont.

Da nebo kdo mislil, da spe v Medvedjem potoku vsi medvedi svoje zimsko spanje, naj bere ta dopis.

Ker je zima lepa in vreme toplo, je zlezel eden iz brloga, da zatuli v svet svoje misli:

Kolikor mi je znano, do sedaj svet še ni vedel, da se nahaja tudi tukaj klub J. Slov.. Soc. Zveze, ki je par let res prav lepo napredoval; toda sedaj ne vem, če bi smel to imenovati napredek, ako pride od 29 članov na sejo samo 10 — 12 članov.

Toraj sodrugi, kličem Vam: pustite vojno in vojne debate, ne odstopajte od kluba, če je eden iz Avstrije, drugi pa Srb. Mi imamo skupni boj proti kapitalizmu, katerega hočemo in moramo izvojevati.

Torej sodrugi, prosil bi Vas, da se udeležite sej, kolikor je največ mogoče.

Delavske razmere so tukaj sedaj slabe in dobre. Nekaj rovov dela vsak dan, ti so dobri, drugi pa zopet po 2 — 3 dni v tednu, pač tako, da še človeka tedaj jezi, ker se mora iti v jamo mazat.

Dne 7. jan. sem šel na Washoe, naenkrat slišim za hribom trap-i-ti, trap-i-ti, stopim s ceste in si mislim: "Look out, Estrajh, das sind Kozaken!" in že sem mislil dvigniti roke kvišku. Kar pridrvi mimo mene pol škadrona črnogorske kavalerije. (Mogoče jih je bilo malo manj, ker jih nisem štel) in se ustavi pred božičnim drevesom, nakar da par salv v zrak; poskačejo raz konj, vsak reče pobožen "Uh!" in odkorakajo v kučo. Ta dan je bil pravoslavni božič.

Sedaj sem pa naletel še na bolj morilne ljudi, šel sem k nekemu rojaku toda, o joj! tukaj so pa danes dva zaklali in so jih sedaj ravno v čreva mašili, zato sem moral takoj zmufati.

Podali smo se sedaj pogledat, jaz in trije drugi rojaki, če se je snočnji steak kaj dobro spekel za pečlarje.

Pol milje od Washoe je premogokop Smith & Co. Tukaj je stal tudi konjski hlev z 11 lepimi konji. Ko so prišli v noči 6—7. jan. poganjači iz rova in odprli vrata, jim je planil dim in plamen v obraz — hlev z 11 konji je bil naenkrat v plamenih. Poklicali so stable bossa Slovenca Jožeka, ki je z veliko nevarnostjo rešil ježnega konja in lepega žrebca, ki je pa tudi zelo opečen. Res škoda lepih živali! Seveda, g. kapitalisti bi rajši videli polovico delavcev pobitih kakor konje, za katere bodo morali dati cekine, delavec pa pride sam, saj je vsa dolina polna brezposelnih.

Pozdravljam vse napredne rojake, sodruga urednika pa prosim: Če še uredniški koš ni dobil danes nič "menaže," naj mu da za fruštik ta borov dopis.

S soc. pozdravom,

Tony Miller, taj kluba št. 96.

Chisholm, Minn.

Cenjeni urednik!

Prosim, odstopite mi nekoliko prostoro v kolonah našega Proletarca.

Že dolgo nisem čital nobenega dopisa iz tukajšne naselbine, pa sem se jaz namenil nekoliko napisati.

Staro leto nam je minulo in novo nam je došlo, na katero imamo upanje za boljšo prosperiteto, ker smo se še sredi starega leta pogovarjali, da bo do novega leta slabo za delavca. No, novo leto je tukaj, ali za delavca ni nič boljše. Brezposelnih je vse polno, in tisti, ki delajo, zaslužijo prav sramotno malo. Sliši se tupatam žalosten glas: Kaj bo, kaj bo, ako ne bo dela? Kompanije nočejo delavcev, posebno neoženjenih se kaj branijo; ali tega ne vedo, ali nočejo vedeti, da samci brez dela tudi ne morejo živeti." Slišal sem nekih mladih fantov pogovore. Prvi pravi: Jaz bom šel krast, in če me zasačijo, me bodo zaprli in mi dali potrebno hrano. Drugi pa pravi: Jaz bom pa po mestu kaj razgrajal, tudi zato, da me bodo zaprli in mi dali hrano in stanovanje.'

Žalostno je slišati te besede od mladeničev, ki so sposobni za vsako delo in bi radi delali, samo ako bi imeli kaj. Ni čuda, da se mislijo posluževati takih sredstev. Škoda, da se je zapisala letna številka 1915. Ta številka pomeni, da smo v 20. stoletju in civiliziran narod vse povsod, pa taka beda, da še najpotrebnejšega nimamo. Zdihuje se, kaj bo, kaj bo! V stari domovini se koljejo in pobijajo, tukaj pa stradamo.

Dragi čitatelj, kdo nam je temu vsega kriv? Premisli dobro in prišel boš do zaključka, da smo krivi večinoma sami delavci, zato, ker nismo dosti strokovno in politično organizirani, in ker preveč poslušamo besede, ki jih gospodje se prižnice govore. Premisli dobro, dragi čitatelj, ako bi nam oni nauki kaj pomagali, ki nam jih dajejo gospodje s prižnic že čez 1914 let, bi morali uživati že tu na zemlji nebeško veselje. Ali nebeško veselje uživajo tukaj na zemlji le oni, ki nam s prižnic govoré in oni, ki jim naznanjajo, kako naj govoré.

Mi, ki vse to poslušamo in verjamemo, pa uživamo peklensko veselje na tej zemlji. Koliko novih let je že bilo, ali zmeraj drugo slabše od prvega. Tako splavajo po vodi vse naše želje za boljšo prosperiteto. To znamo in težimo eden drugemu, ali vse to nič ne pomaga in nič ne bo pomagalo, dokler ne bomo delavci izrekli vsi ene besede. Rekli boste, da tega ne bo nikdar, da bi vsi eno rekli. Gotovo, brez organizacije ne bo tega! Ali treba je, da se organiziramo strokovno in politično, potem bo gotovo, da bomo vsi eno mislili in rekli — takrat, kadar bomo šli na volišče; in nikjer drugje kot na volišču si lahko pomagamo za boljšo prosperiteto, ker nam bodo kovali zakone možje, ki bodo izbrani iz delavske srede, zdaj nam jih pa kujejo naši nasprotniki kapitalisti.

Zemlja nam rodi obilen sad, ali uživamo ga ne. Zato ker ga od farmerja prekupujejo, kapitalisti in polnijo svoje magazine, in iz magazinov ga ne dajo, doklér nima visoke cene. Nekateri čakajo toliko časa na visoko ceno, da se jim spridi in potem ga stresajo v morje na cele vagone, ne meneč se zato, da narodi stradajo. Tako si delavec res ne more privoščiti še navadne hrane, kolikor si je poželi.

Joseph Ule.

Dunkirk, Kans.

Mi sodrugi Jugoslovanskega Socialističnega kluba št. 133. pozivljemo vse druge jugoslovanske socialistične klube, obstoječe v Crawford Co., ker vidimo, da je treba pospešiti delovanje za našo organizacijo, oziroma za socializem, naj bi se 21. mar. 1915. vršila skupna konferenca, na kateri naj bi bili zastopani vsi jugoslovanski socialistični klubi v Crawford Co. Še večjega pomena bi bilo, ako bi se dotične konference udeležili tudi jugoslovanski socialistični klubi iz Cherokee Co. Tedaj bi se skupno odločili za delovanje in napredek za socializem. Na konferenci naj bi se razpravljalo o časopisju in dober obstoj strankinega glasila. Obenem naj bi se določilo in razpravljalo za boljši razvoj socializma v državi Kansas in za praznovanje prvega maja. Torej še enkrat apeliramo na vse J. S. S. klube v državi Kansas. Posebno pa v Crawford Co. obstoječi klubi naj vzamejo naše mnenje v pretres in se izrečejo.

RESOLUCIJA.

Mi sodrugi Jugoslovanskega Socialističnega Kluba štev. 133., Dunkirk, Kans.,Crawford,Co., na redni mesečni seji dne 27. decembra 1914. enoglasno apeliramo na gl. predsednika premogarske strokovne organizacije U. M. W. of America, J. P. Whita, naj bi odredil s pomočjo drugih uradnikov omenjene organizacije, da bi Glasilo U. M. W. of America — Journal — izhajal tudi v slovenskem jeziku, to pa iz sledečega razloga: Prvič ker vemo, da je tudi precej veliko število Slovencev v omenjeni organizaciji, drugič ker bi bilo koristonosno za vso organizacijo U. M. W. of America, obenem pa bi bilo tudi velikega pomena, ker bi bili slovenski premogari bolje seznanjeni z organizacijo in z njenim delovanjem in uspehi. V splošnem bi bila boljša pot odprta slovenskim premogarjem, spoznavati koristi organizacije.

Za odbor,

John Goršek,
Tony Tomšič,
Joe Snoj.

Rock Springs, Wyo.

Drago mi uredništvo Proletarca!

Po dolgem času sem se zopet prebudil, ter želim napisati par vrstic v Proletarca.

Sneg pokriva zemljo, in sploh je vsa narava zimska. Narava se spreminja; kako pa, da se mi malo ne spremenimo in se ne obrnemo malo bolj k napredku? Enaki smo pozimi, in spomladi, ter sploh vse letne čase. Združujmo se in izpremenimo si kruto stanje. Nikar nebodimo tako mehanični. Imamo razum, kateregao nam ne more nihče odzeti. Delajmo vedno tako, kakor nam trizno misleči razum veleva; pa bomo dobro storili. Vsak trezno misleči delavec naj si dobro premisli svoje stanje, pa bo vedel, kaj mu je storiti. Pridružiti se mora političnim organizacijam, ako hoče, da se bo boril za delavčevo boljšo bodočnost.

Zakaj se z nami delavci tako krivično postopa? In zakaj se za delavčevo življenje tako malo zanimajo? Ali nima naše življenje take vrednosti, kakor ga ima bogatinovo? Ali je on mogoče drugačne krvi? Ali je na drugi način zagledal beli dan? On je človek kakor vsak drugi in ako prav premislimo, morda še slabši; ker le postopa in gleda, kako bi več izprešal iz ubogega delavca. Imajo milijone, in ne da bi vrgli drobtinico zatiranemu delavcu.

Ozrimo se malo na Rockefellerja, kako je postopal z delavci v Colo. Se li mogoče boji, da bi mu zmanjkalo, da bi ne imel dovolj za svoje življenje? Kaj še! On ima dovolj, ako bi živel še tisoč let, in ne da bi delavce izkoriščal. Pa ako bi jih samo on, bi bilo še dobro; kaj, ko je brez števila takih Rockeffelerjev!

Izgubili so kruti boj, v katerem so se dobro držali. In kdo je tega kriv? Samo tiste garjeve osebe, katere ne vedo, kaj delajo, in se ne spoznajo toliko, da delajo slabo sami sebi in svojim otrokom. Samo potrpljenja je treba; prišel bo čas, ko ne bo treba tako velikih stavk, pa bomo dobili plače, kakršno bomo zaslužili.

Zakaj je torej sedaj tako izkoriščanje? Odgovor je seveda lahak. Samo zato, da bi mi ne mogli priti na površje. To pa bo težko zabranjeno. Ako bomo bolj izkoriščani, bolj se bomo izobraževali.

Seveda bi kdo rekel, da je to božja volja.

Ako je pa božja volja taka, je pa tudi dovolj slabo. Kako jo more delavec imeti za dobro, ako bi njega ravno božja volja trpinčila? Ako bi bila taka, da bi bili mi vsi po božji volji izkoriščani, bi jo morali zapoditi proč od nas z največjem srdom.

Ako se ozremo malo okrog vidimo, da je skoraj vsak zaveden delavec nasproten kapitalizmu, naj si bo katolik ali socialist. Torej smo večinoma enakega mišljenja: Samo preveč bojazljivosti se kaže med nami. Marsikateri si mogoče misli: Pa bodo vedeli, da pripadam k soc. stranki. Nič ne misliti tako! Bodi ponosen, da si, da se zavedeš, kam da spadaš. Saj se bojujejo socialisti le proti kapitalizmu, ki je njih in sploh vseh delavcev največji sovražnik. Vsi zavedni delavci se bojujejo proti kapitalizmu.

V zadnji številki se nam je pri korekturi vrinila v tabelo tiskovna napaka v seštetju gornje kolone. Zato objavljamo danes popravljeni račun.

IZ URADA GL. TAJNIKA SDPZ.

Naznanilo.

Conemaugh, Pa., Jan. 21. 1915.

Kakor je bilo poročano, sem razposlal vsem društvom S. D. P. Z. koncem meseca decembra 1914. glasovnice za splošno glasovanje za združenje slovenskih podpornih organizacij. Glasovnice se je poslalo toliko, kolikor članov društvo šteje. Glasovnice naj se ne pošiljajo v glavni urad, izvzemši ako se zahtevajo. Tudi naj se ne pošiljajo predsedniku pripravljalnega odbora, ako jih ne zahteva. Poročilo o glasovanju je treba izpolniti natanko.

Društva, oziroma uradniki so prošeni, da v slučaju, ako ni kako društvo prejelo glasovnic, nemudoma piše v glavni urad poglasovnice, ker mora biti vse odglasovano najpozneje do 15. feb. 1915. Torej ako ni katero društvo prejelo glasovnic, pišite nemudoma ponje.

Louis Bavdek,
glavni tajnik S. D. P. Z.

Celoletni račun Jugosl. Soc. Zveze od 1. januarja do 31. dec. 1914.

DOHODKI

	Prispevki članov	Članske knjižice	Glumčev fond	Literatura	Znaki	Agitacija in štrajki	Zvez. tiskarna	Naročnina, tiskovine in pečati	Strankin deficit	Povračila	Razno	Skupno
Januar	$ 523.20	$ 4.41	—.—	$ 3.35	$ 23.08	$115.96	$ 12.01	$ 3.25	$12.42	$158.00	—.—	$ 855.68
Februar	339.15	2.57	33.75	4.95	8.90	10.70	—.—	12.50	2.50	—.—	4.57	419.59
Marc	414.50	5.38	19.70	4.70	8.83	—.—	—.—	—.—	—.—	72.00	260.56	785.67
April	412.90	5.16	7.60	7.30	4.75	2.85	26.98	—.—	—.—	17.75	.10	485.29
Maj	365.40	4.54	3.75	2.25	13.18	—.—	154.97	—.—	—.—	75.35	2.46	621.90
Junij	344.00	2.45	—.—	5.00	5.35	—.—	94.58	—.—	—.—	70.00	12.30	533.68
Julij	390.44	2.15	—.—	10.40	10.63	100.00	71.80	—.—	—.—	50.00	2.49	637.91
Avgust	364.97	2.80	—.—	1.20	15.10	—.—	85.27	—.—	—.—	—.—	49.00	518.34
September	298.20	3.46	—.—	3.80	—.—	—.—	23.75	—.—	—.—	—.—	22.08	351.29
Oktober	382.85	.85	—.—	17.90	15.00	—.—	95.55	—.—	—.—	—.—	59.93	570.08
November	302.90	1.66	—.—	1.15	9.50	—.—	33.60	—.—	—.—	—.—	21.37	370.18
December	350.88	3.60	—.—	—.—	4.65	—.—	61.80	—.—	21.60	—.—	17.65	460.18
Skupaj	$4,489.39	$39.03	$64.80	$62.00	$118.97	$229.51	$660.31	$15.75	$36.52	$443.10	$450.51	$6,609.89

IZDATK

	Stranki za članstvo	Plače	Poštnina	Štrajki in obr. fond	Posojila in vnutre.	Tiskovine in znaki	Agit. in pot. stroški	Oglasi in literatura	Urad. potrebšč.	Naroč. na liste	Glumčev fond	Razno	Zvezni tiskarni	Skupno
Januar	$ 260.80	$36.00	$10.00	$84.41	$288.00	$39.20	$53.10	$1.20	$7.38	$1.50	—.—	$ 5.50	$ —.—	$ 787.09
Februar	170.00	33.00	15.98	—.—	—.—	60.50	30.00	—.—	—.—	—.—	32.25	4.85	—.—	346.58
Marc	206.30	18.00	15.00	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	5.00	—.—	4.60	425.66	674.56
April	205.20	69.70	15.28	—.—	75.00	54.50	5.00	3.50	3.25	—.—	32.30	—.—	—.—	463.73
Maj	182.70	30.00	10.15	—.—	75.00	12.00	—.—	—.—	1.54	—.—	—.—	—.—	376.15	687.54
Junij	171.00	24.00	10.00	—.—	70.00	10.00	—.—	13.00	—.—	—.—	—.—	—.—	176.48	474.48
Julij	196.60	41.40	25.00	—.—	50.00	—.—	90.00	9.75	13.00	—.—	—.—	3.65	170.00	599.40
August	182.72	53.40	18.50	—.—	20.00	8.00	5.10	7.62	—.—	—.—	—.—	5.60	171.27	472.21
September	147.64	24.00	14.00	—.—	10.00	10.00	—.—	18.50	—.—	—.—	—.—	11.77	97.00	332.91
Oktober	189.50	96.80	18.84	—.—	—.—	117.97	80.80	2.00	—.—	—.—	—.—	—.—	190.70	696.61
November	153.80	24.00	14.00	—.—	—.—	17.25	—.—	5.65	—.—	—.—	—.—	3.60	109.95	328.25
December	172.90	24.00	18.00	—.—	25.00	40.00	6.50	10.40	8.30	—.—	—.—	100.53	138.12	543.75
Skupaj	2,239.16	474.30	184.75	84.41	643.00	369.92	270.50	71.62	23.47	6.50	64.55	134.60	1,855.33	6,407.11

Dohodki: $6,609.89
Izdatki 6,407.11

Blagajna dne 31. dec. . . $ 202.78

IMETEK.

Na roki dne 31. dec. 1914 . . . . . $202.78
Klubi dolgujejo Zvezi 123.69
9 delnic J. D. T. D. 90.00
Znaki, tiskovine in pohištvo 114.00
Na banki za zvezno tiskarno 2,882.34
Skupaj $3,412.81

DOLG

Stranki za znake in tiskovine $44.41
Klubom kredit 2.40 46.81

Čisti imetek $3,366.00

Tajništvo J. S. Z.

Potem so pa tudi vsi socialisti. Nekateri še celo pravijo da socialisti niso dobri ljudje. Tisti sploh ne vedo, kaj pomenja socializem. Ako bi vzeli razne brošure v roko, in bi jih brali, bi gotovo našli, kaj je socializem. Dali bi mu prav in hvaležni bi bili, da so se toliko spoznali, da brez socializma in brez združenja sploh ni mogoče strmoglaviti tega velikega, neusmiljenega kapitalizma.

Ako socializem dobro pregledamo, se lahko iznajde, da ni toliko nasproten verskim načelom, kakor nekateri vpijejo. Sicer nima z vero nobene identičnosti, pa tudi ne dela njej nobenih posebnih zaprek: Nasproten je le posameznim osebam, ki ga poskušajo zatreti. Bodi že karkoli, katolik, jud ali mohamedanec, samo da se zavedaš, da sedanje postopanje z nami ni pravo. Ali je dolžno na tisoče delavcev delati samo za enega samega lenuha, on te ima povrhu tega pa še za norca, ker mu gromadiš miljone? Ako se primeri, da mu nisi posebno po volji, ti da pa navadno svobodo, ki se imenuje brez dela in jela.

Stari pregovor pravi: Kdor ne dela, naj tudi ne je. Sedaj pa ni več v veljavi. Ravno nasprotno. Je že tako, da je sedaj že skoraj vse narobe, za posameznike je pa to seveda all right.

Nekateri tukajšnji Lokalni spadajoči k U. M. W. of A. so si naročili več iztisov Proletarca, ter upam, da se bodo tukajšnji Slovenci potrudili, da ga dobe še pri ostalih. To bi tudi priporočal rojakom po raznih drugih naselbinah, da ukrenejo kaj podobnega, ker s tem se pomaga listu, in pa sami sebi. Kaj ti pomaga, ako je tam novic na kupe, ako jih pa neznaš čitati. Plačuješ pa skoro ravno toliko, kakor bi list prejemal v svojem jeziku. Ker vem, da je veliko rojakov širom Amerike, ki ne znajo čitati amerikanskih listov, pojdite na sejo ter zahtevajte list pisan v vašem jeziku. Ne da bi kdo mislil, da se tam list naroči za posameznike; treba je potem hoditi na sejo, in tam bo dobil tudi list.

H koncu naj še to omenim, da tukajšnji soc. klub izvrstno napreduje. Ako se bodo socialisti tako hitro množili, kakor se je izkazalo pri nas leta 1914., bomo kmalu rekli: Na vrhuncu smo! Hude boje smo imeli, pa premagali smo jih, ter prišli smo na površje po hudem delu.

S socialističnim pozdravom

J. Golob.

Red Lodge, Mont.

Cenjeni sodrug urednik! Prosim Vas priobčite ta dopis iz naše naselbine. Delamo bolj počasi, 3—4 dni na teden, in tudi brezposelnosti je veliko, tako da ne svetujem rojakom sem hodit za delom. Z napredkom se ne moremo preveč pohvaliti, ker so slabe delavske razmere, pa vseeno dobimo še kakega člana v socialistični klub.

V zadnjem Proletarcu sem čital dopis Frank Pušnika. On napada našo naselbino, kakor da bi jo bil on organiziral, pa mislim, da nas je nekaj tukaj, ki smo bili že v starem kraju organizirani, ko še on pojma ni imel, kaj je organizacija. On bi rad imel veliko besedo, pa je še komaj organizacijo nekoliko spoznal. On je bil član našega kluba št. 73, pa ga je malo zanimalo; rajši je pijancem v salonu razlagal socializem, kakor da bi prišel na sejo, kjer smo dostikrat razpravljali kaj potrebnega. On piše, da je bil 3 leta 2 meseca in 14 dni tukaj. Tri leta je bil tih kakor grob, ker je imel najboljše na No. 4 majni in si je norca bril iz nas, ki nismo toliko zaslužili kakor on. Tudi za unijskega vagača se je enkrat podstopil; tri dni je bil na tehtnici, pa so kmalu vozovi za petsto manj tehtali kakor poprej in kakor sedaj; ker je bil tiho, je kompanijski tehtal, kakor je sam hotel. On piše, da je zato delo izgubil, ker je bil Pitt Komitee in da se je potegoval za naše pravice. Jaz pa mislim, da se je potegoval — zakaj, sam ni vedel. Tako dolgo je jecljal na unijski seji, da so mu besedo vzeli. Piše, da so fantje v beli hiši dobili delo s pismom pri nekem superintendentu Fricu. Tudi jaz sem tri leta v Red Lodge, pa ne poznam nobenega Fritza superintendenta in tudi ne vem, kdo je s pismom delo dobil. Tudi jaz sem že veliko prevozil po Združenih državah, pa še nisem napadal rojakov, kjer sem bil; če je kaj bilo, sem naravnost povedal iz oči v oči, pa jih ne napadal po časopisih kakor Frank Pushnik nas.

S proletarskim pozdravom

George Forstner.

Piney, Fork, Ohio.

Uredništvo Proletarca: —

Tukaj v vzhodni Ohiji štrajkamo že deset mesecev in morda bo štrajk trajal še 14 mesecev, to je do prvega aprila 1916., do druge dveletne konvencije (Biennial Convention).

Prvih šest mesecev smo dobili le malo podpore od unije, sedaj pa nas unija že toliko podpira, da nam ni treba stradati. Seveda za rent, društva in druge potrebščine nimamo denarja.

Obleke in črevljev so nam dobrosrčni ljudje darovali več kot dvajset baks-kar, seveda smo nekateri dobili dobro obleko, drugi pa bolj slabo.

Sedaj smo zopet poslali mero črevljev za nas in naše familije našim Relief komitejem v Barton, Ohio, ki bodo naročili iz fabrike en par črevljev za vsakega štrajkarja, in par za vsakega njegove družine.

Med štrajkarji vlada najlepši red, prijaznost in zadovoljnost; nihče ne zdihuje, nihče ne reče: Pa malo popustimo in kompanisti naj malo pridajo; vsi se zavedamo, da so naše zahteve pravične. Mi ne štrajkamo za povišanje plače, ampak za obstanek naše unije in moralnost. Naš štrajk je že zdaj hujši udarec kapitalizmu kot kateri drugi poprej, kar jih še pomni zgodovina v Ameriki. — Štrajkarji se večinoma zavedajo, da se s požiganjem ali s pretepom v štrajku težko pride do zmage, in da je v glasovnici moč; zatorej niso napravili še najmanjše škode nikomur.

V začetku štrajka so nas strašili premogarski baroni, da bodo zaprli vse premogokope za vedno, če se ne podamo. Podkupili so vse, kar se je dalo preslepiti z denarjem. Vsakovrstni agentje business-mani, kapitalistično časopisje, zraven angleškega še italijansko, slovaško in madjarsko, je na vse načine lagalo in udrihalo po naših uradnikih. To časopisje so nam pošijali brezplačno. Tudi drugi Judeži, kot T. L. Levis, nekdanji predsednik naše organizacije je menda dobil 30 srebernikov, da bi udrihal po naših uradnikih in strašil nas štrajkarje; v svojem lističu (Coal Mining Review) vedno kriči, zakaj uradniki unije ne dajo premogarjem prilike glasovati, če hočejo še naprej štrajkati, ali pa so že pri volji sprejeti drobtinice, katere nam obetajo premogarski baroni. Naši uradniki so se izkazali, da so mož je, ki se ne dajo plašiti in ne podkupiti; bil sem navzoč na vseh konvencijah lansko leto, in kar smo naročili našim uradnikom, to izpolnujejo. Ako bi se sedaj skuhal kakšen referendum, takoj bi kdo rekel: Uradniki so se dali podkupiti.

Sedaj se brezdušni kompanisti groze, da nas bodo pometali iz kompanijskih barak v sneg, in bodo nadomestili naše mesto v barakah in na delu s skebi. Poskusijo lahko, ali kako se bo to končalo se ne v eše danes. Ako pride do kakih nemirov, ne bomo krivi štrajkarji. Že deset mesecev smo mirni, in želimo mir tudi naprej.

Ako pride do kakih nemirov, bodimo pa tudi Slovenci pošteni sami sebi in našim družinam, in stopimo v vrste z drugimi štrajkarji.

Kapitalistično časopisje je že pisalo, da dela 60 skebov v Ramsey, Ohio. To je gola laž.

Dolžnost me tudi veže, da se zahvalim in omenim koliko denarja sem prejel od slovenskih sodrugov za podporo štrajkarjem.

Od socialističnega kluba št. 83 3 dolarje; od socialističnega kluba št. 13 $5.00; od socialističnega kluba št. 27 $3.00; L. Markun v New York nabral med rojaki in nam poslal $6.50; I. Cerne v Stone City, Kans. nabral in nam poslal $5.55; I. Ambrozič nabral v Eveleth, Minn. in nam poslal $2.05; D. Blumel iz Collinwooda, Ohio, nabral in nam poslal $3.50; Društvo št. 92 S. N. P. J. nam darovalo $5.00; Društvo št. 18. S. S. P. Z. darovalo $2.00, in A Starch nabral $1.00, skupaj $3.00; A. Primožič poslal prebitek veselice iz Clinton, Ind. $22.00; John Drmota je prejel od socialističnega kluba iz Ely, Minn. $3.25.

Izrekam vsem skupaj lepo hvalo.

Matt. Tušek.

VEROVŠEK UMRL!

Slovenski narod je izgubil umetnika! Dne 20. decembra je v Ljubljani umrl igralec Anton Verovšek, ki je takorekoč od začetka slovenskega gledališča sodeloval pri tem zavodu. Igral je še v stari čitalnici in je spremljal vso pisano, večinoma neveselo usodo slovenskega odra. Po poklicu je bil vrtnar; ko se je gledališče toliko razvilo, da je potrebovalo stalnih moči, se mu je popolnoma posvetil.

Verovšek je bil resničen umetnik. Tudi kar je bilo njegovih napak, so izvirale iz umetniškega značaja.

Slovensko gledališče, razmeroma mlado, delujoče v nevelikem mestu, samo ni moglo postati ravno veliko. Zlasti v prvih časih — Verovšek je praznoval že svojo tridesetletnico — si je bilo treba pogostoma pomagati na vse mogoče načine; tako je moral tudi Verovšek igrati najraznovrstnejše vloge. Najbolje pa so se mu posrečili tipi kmečkih korenjakov, dasi je tudi v drugih strokah dosegel zelo lepe uspehe. Spominjamo se n. pr. na starca v Turgenjevem "Svojem kruhu", kateregą je tako sijajno igral, da bi se bil z njim lahko pokazal na največjih odrih. Ena njegovih najlepših kreacij je bil voznik Hentschel v Hauptmannovi tragediji enakega imena. Zadnje čase je dosegel s Shakespearovim Falstaffom odličen uspeh.

Verovšek je imel seveda važne vloge v vseh izvirnih dramah. Jurčičeve in Krsnikove figure v Govekarjevih dramatizacijah je znal poosebiti, da ga ni nihče prekosil. Sijajen je bil njegov Kantor v Cankarjevem "Kralju na Betajnovi", imeniten župan v "Dolini šentflorjanski". Za trmastega kmeta v Kristanovem "Samsvojem" je imel vse potrebne lastnosti; v "Tovarni" je znal iz razmeroma majhne vloge izklesati znamenit efekt.

Verovšek je bil človek poln humorja, suhega gorenjskega humorja, čigar potok pa je tekel brez konca in kraja, kadar mu je odprl vir.

Bil je velike, krepke postave, poln sile in zdravja, dokler ga ni pred dvema letoma iznenada napadla zavratna sušica. Njegova silna konstitucija se je na vso moč bojevala z njo, ali razni udarci — prav v tem času, ko je sam nekoliko okreval, mu je umrl sin — so oslabili tudi njegovo naturo, in zdaj je zmagala sovražnica. Verovška so položili v grob.

Še je umetnikov med Slovenci; Verovšku enakega ne bo kmalu. Zopet enkrat se je smrt prezgodaj oglasila.

TO JE DRUGA REČ!

Sodrug Julius Alpari iz Budimpešte, ki je rezervni poděastnik pri artileriji, se je moral odzvati mobilizacijskemu povelju ter se je udeležil bojev v Galiciji. Potem je bil s svojo četo poslan v prusko Šlezijo.

Odtod je poslal nekemu prijatelju v Budimpešti dopisnico, na kateri pravi:

"Danes je natančno sedem let, odkar me je policijsko predsedništvo v Berlinu z dopisom obvestilo, da sem kot nadležen tujec izgnan iz Prusije. In zdaj sem tukaj, da pomagam braniti Prusijo."

Verjamemo, da zdaj ni nadležen tujec.

LISTU V PODPORO.

Jugosl. soc. klub štv. 28 v Roslyn, Wash. $5.00. Nabral Math Kezele v Roslyn, Wash., $1.65. — Frank Peterlin 25c. Pečljarski klub štv. 2. 60c. David Paisali 15c. J. Jurak 10c. John Vidergar 15c. F. Vidergar 10c. T. Vidergar 25c. F. Garičar 25c. F. Kuhar 25c. F. Stempihar 25c. Megi Stempihar 10c. Karol Petrič 25c. Martin Zalokar 10c. J. Belzer 25c. Simon Kaučič 25c. J. Rupnik 35c. Ivana Rupnik 15c. A. Robaus 25c. F. Reven 10c. Pečlarski klub štv. 1. 5c. D. Shmidt 10c. J. Deželak 10c. A. Stupar 10c. Vsi v Virden, Ill. — Jugosl. soc. klub štv. 133, Dunkirk, Kans., $10.00. — J. Bozich 25c. P. Bozich 25c. A. Spacar 25c. A. Prine 10c. J. Janezich 25c, M. Ogulin 15c. J. Kosich 5c. J. Ercek 5c. A. Krall 25c. Vsi v Lowell, Ariz. — Vesela družba pri obletnici Antona Kraćmana v Franklin, Pa. $9.30. — Dr. štv. 78 S. N. P. J. v Manor, Pa. $1.00 in F. Bostjančič 25c — Jack Bergant, Woodward, Iowa $1.26 (26c express od koledarjev). — J. Mahnich in J. Cerkvenik vsak po 25c. Oba v Panama, Ill. — Frank Rataic, Forest City, Pa. $1.25. — Jazbec in Omahen, slovenska gostilničarja v Chicago, Ill. 95c. — Nabiralna pola John Andlovica: J. Komušar 5c. J. Stanich 25c. J. Ceperin 50c. J. Bartolj 25c. M. Ciganič 10c, J. Godič 10c, V. Marshal 25c, M. Kastrun 25c, M. Turk 10c. F. Zaje 10c, M. Koder 10c, M. Skočir 10c, J. Grile 15c, M. Logar 10c. J. Sajovic 25c. T. Primožič 10c, L. Bahovec 10c. M. Urbas 25c, Mary Kastrun 25c. Fr. Omahen 25c, Fr. Aleš 25c. N. Meninger 25c, J. Analavec 25c, A. Mihelič 25c, R. Skočir 25c, A. Anžiček 25c. A. Vičič 20c, B. Mediževec 20c. J. Kamnikar 10c, J. Medenčič 10c, Turški paša 10c. J. Verderbar 25c, J. Koprivec 5c, J. Golob 15c, Fr. Vidmar 15c, A. Misker 10c. Fr. Šavs 50c, J. Veršaij 25c. J. Žvanut 5c. J. Košiček 25c, J. Waiss 25c. Vsi v Chicago, Ill. **Lepa hvala vsem!**

Nabral Josef Janch: Josef Janch $1, Ciril Kunstel 25c, Frank Belaj 25c, Jernej Rožanec $1.00, Frank Urbas 50c, Žofka Birk 50c, John Gorše 25c, Anton Logar $1.00, F. J. Kern $1.00 — Nabral A. Bogatay pri društvu štv. 5. S. N. P. J. Andrej Bogataj 25c, Frank Žiberna 25c, Anton Golič 10c, Frank Košik 5c, Josif Zukovič 10c, Anton Zupančič 5c, Valentin Turk 10c, Anton Klobučar 10c, John Putrih 10c, John Zaverl 25c, Frank Hafner 10c, Frank Pazinger 10c, Alois Moškerc 10c, Tomaž Žele 5c, John Smerke 5c, Frank Hočevar 5c, Mike Potočnik 20c, Frank Makovec 25c, John Grozina 10c, John Ogrin 5c, John Ježek 25c, John Zetko 10c, Josef Birk 30c, Anton Habinc 10c, Josef Kepič 25c, Frank Videmšek 5c. Josef Klaužar 10c, Josef Kalan 25c, Augus Kužnik 5c, John Hodnik 10. — Vsi v Cleveland, O.

Popolnost.

Popolnost je podstava napredka. Karkoli podvzamemo, mora biti storjeno s popolnostjo, to se pravi, dovršeno mora biti perfektno. To se posebno nanaša na naše zdravje. Ako se ne počutite dobro, ne čakajte toliko časa, da se vaša slabost razširi in postane bolezen, ampak jo zdravite takoj in ozdravite jo popolnoma. Ako vaša slabost prihaja iz želodca ali je posledica zaprtja, bi morali izbrati za svoje zdravilo Trinerjevo ameriško grenko vino. Včasih zadostuje le parkratna uporaba, med tem ko je včasih potreba več časa, da se slabost ali bolezen odpravi. Vi bi morali rabiti to zdravilo tudi, kadar izgubite tek do jedi, proti kaličnim bolečinam ter krču, neredu po jedi in slasti. Cena $1.00. V lekarnah. Jos. Triner, izdelovalec, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Nepremakljiv vrat je zelo neprijetna maladija. Triners Liniment navadno izleči isto hitro in uspešno. Cena 25c ali 50c, po pošti 35 ali 60c. (Adv.)

BODITE SVOJ GOSPODAR, PRIDITE DO PREMOŽENJA.

Čemu delati v mestu, ko pa greste lahko na kmetije z vašimi sorojaki v juž. države? Pišite po pojasnila o kolonijah poleg Rock Island železnice v Arkansasu in Louisiani. Pokažemo vam, kako lahko pričnete z malo svoto denarja. Zemlja obrodi dvakrat v letu. Dobro podnebje, dobra voda, dovolj dežja in dober trg za pridelke. Preskrbimo Vam dober prostor. Pišite: L. M. Alen, P. T. M., Rock Island Lines, room 718. La Salle Station, Chicago, Ill.

(Advertisement.)

NAZNANILO!

Naznanjamo, da so "Družinski koledarji" vsi razprodani in da naj nobeden več za istega ne pošlje naročnine, ker jih nimamo več v zalogi. V slučaju, da ima kdo še večje število koledarjev, katerih ne more razprodati, naj nam iste vrne po expressu.

Dotični, kateri so naročili koledarje in še ne plačali naj nikar vedno ne poprašujejo za cene in račune. Zaključek direktorija "Juoslovanske delavske tiskovne družbe" se glasi, da se za to leto pri najboljši volji ne more dati nobenega popusta. Račun si toraj lahko vsakdo naredi sam. Pošlje naj toliko manje kakor po 35 centov komad — kolikor je plačal expressnih stroškov!

---

10 for 5¢

Povsod na prodaj.

P. Lorillard Co.

New York City

CHAS. J. OCASEK, M. D.

PRIZNANO DOBRI

ZDRAVNIK

NA ZAPADNI STRANI CHICAGE.

Dasiravno že star zdravnik, vendar se do sedaj še ni nikdar posluževal oglasov. Kdor je bolan naj se zaupno obrne do njega. Kadar ste bolani, ne hodite k raznim zdravniškim mazačem; edinole zdravnik, kateri je vešč svojega poklica, more ozdraviti bolnika!

URADNE URE

8 do 10 dopoldan, in od 1 do 3 popoldan

Pridite na naslov:

1500 So. Crawford Ave.

Telefon Lawndale 3133

POZOR!

Kdor se hoče naseliti v zdravem podnebju, kjer ni nikdar prevroče in nikdar premrzlo, naj se zglasi na spodaj podpisanega. Imel bi rad za sosede rojake naprednega mišljenja. V slučaju, da bi bilo kateremu moje posestvo všeč, ga tudi prodam. Posestvo je zraven jezera. Cena za gospodarska poslopja in 5 akrov zemljišča je $900. Pojasnila daje

John Werden, Box 32

(2x adv.) Birmingham, Wash.

PRIPOROČILO!

Slovenskim delavcem v Nokomis, Ill. in okolici naznanjam, da sem odprl prodajalno za obuvala in kar spada v to stroko. Upam, da bodo rojaki pogosto me obiskal v mojej prodajalni, kjer bodejo dobili za zmerno ceno blago prve vrste.

Za naklonjenost se priporoča

John Ovca,

(2x adv.) Nakomis, Ill.

"Ako si nameravate naročiti grafofon, ali importirane slovenske grafofonske plošče, obrnite se name. Imam v zalogi tudi ure, verižice, prstane in sploh vsakovrstne zlatnino in srebrnino.

A. J. Terbovec, Box 25,

Denver, Colo."

VOJNE NEVARNOSTI NA FARMAH U WISCONSINU NI.

To je gotovo! Ravnotako je gotovo in resnica, da se v okraju Chippewa dobi najboljša farmarska zemlja v državi Wisconsin. Kupilo je tam pred kratkem več rojakov, ki se bodo prihodnjo spomlad naselili. Vsi hvalijo krasno okolico in rodovitno zemljo na kateri obrode raznovrstni poljski pridelki; tudi tobak raste tam. Črna prst, brez vsakega peska. Vsi predpogoji za uspešno sadjerejo in živinorejo. Cel okraj že gosto naseljen in na stotine akrov sciščenega zemljišča. Ob našem svetu teče bistra reka Chippewa s svojimi pritoki; v obilici je tudi kristalno čiste studenčnice. Dobre ceste vsepovsod. Pet milj oddaljena železniška postaja mičnega mesteca Cornell s tvornico za papir; kakih 18 milj odtod pa stoji glavno mesto okraja Chippewa, Chippewa Falls, eno naj večjih mest severo-zapadnega Wisconsina, z bogato industrijo in velikim trgom za poljske pridelke. — Pišite nam še danes po natančen popis naše zemlje, ki ga pošljemo brezplačno. Aker od $16 —$20. Vozne stroške povrnemo, ako ni vse to res, kar pišemo. Zdaj je še čas, da si ogledate. Ne zamudite ugodne prilike. Pišite nam takoj.

SLOVENSKA NASELBINSKA DRUŽBA,

198 — 1st Ave., Milwaukee, Wis

PHONE; CANAL 3014

POZOR! SLOVENCI! POZOR!

SALOON

s modernim kegljščem

Bivši Martin Potokar place

Sveže pivo v sodčkih in buteljkah in druge raznovrstne pijače ter unijske smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno.—Postrežba točna in izborna. — Vsem Slovencem in drugim Slovanom se toplo priporočata

JAZBEC & OMAHEN

1625 S. Racine Ave., Chicago, Ill

Pazite na ta ovitek!

Ničvredne ponaredbe slavnega Pain-Expeller-ja dobite često, ako niste pazni. Pazite na sidro in ime Richter 25c in 50c pri vseh dobrih lekarnarjih.

F. Ad. Richter & Co.

74-80 Washington St.

NEW YORK, N. Y.

ANTON MLADIČ

moderna gostilna.

Toči pilsensko pivo in vina.

Kegljišče. Tel. Canal 4134

2348 Blue Island Ave.

Chicago, Ill.

CARL STROVER

Attorney at Law

Zastopa na vseh sodiščih.

Specialist za tožbe v odškodninskih zadevah.

Št. sobe 1009

133 W. WASHINGTON STREET

CHICAGO, ILL.

Telefon: Main 3989

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Zdravniška preiskava brezplačna—plačati je le zdravila 1924 Blue Island Ave., Chicago. Ureduje od 1 do 3 popol.; od 7 do 9 zvečer. Izven Chicage živeči bolniki naj pišejo slovensko.

BELL PHONE 1318-J FISK

MATIJA SKENDER

SLOVENSKI JAVNI NOTAR

ZA AMERIKO IN STARI KRAJ

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

ALOIS VAŇA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

1837 So. Fisk St. Tel. Canal 1406

LOUIS RABSEL

moderno urejen salun

NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, W

Telefon 1199

J. A. FISCHER

Buffet

Ima na razpolago vsakovrstno pivo, vino, smodke, i. t. d.

Izvrstni prostor za okrepčilo.

3700 W. 26th St., Chicago, Ill

Tel. Lawndale 1761

Socialistične slike in karte.

"Piramida kapitalizma", s slovenskim, hrvatskim in angleškim napisom.

"Drevo vsega hudega" s slovenskim napisom.

"Zadnji štrajk" s hrvatskim napisom.

"Prohibition Dope" z angleškim napisom.

Cene slikam so 1 komad 15c; 1 tucat $1; 100 komadov $7.00.

Cene kartam: 1 komad 2c! 1 tucat 15c, 100 komadov 70c.

Poštnino plačamo mi za vse kraje sveta.

INTERNATIONAL PUB. CO.

1311 E. 6th St.,

Cleveland, Ohio.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.

Uraduje od 12 A. M. —3 P. M. in od 8—10 P. M. V sredo in nedeljo večer neuraduje.

Tel. Canal 476.

1801 So. Ashland ave.

Tel. residence: Lawndale 8996.

Važno uprašanje!

KDO mi opravi najbolje in najceneje?

Konzularne, starokrajske sodnijske in vojaške zadeve

Javni notar **J. Kaker**

207 Hanover St.

Milwaukee, Wis.

DELNIČARJEM JUGOSL. ZADRUŽNE TISKARNE NA ZNANJE!

Glasom zaključka direktorija Jugosl. zadružne tiskarne (South Slavic Co-operative Printery) dne 19. januarja t. l., se vrši v nedeljo dne 21. marca ob 10. dopoldne, na 1830 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

OBČNI ZBOR DELNIČARJEV.

Na dnevnem redu bo razpust korporacije.

irektorij J. Z. T. (S. S. C. P.)

LISTNICA UREDNIŠTVA.

South Fork, Pa.: Pride, ali malo potrpljenja prosim. Manjka mi zopet prostora.

Radovednež: General infanterije, general kavalerije in feldcajgmajster je vse ena šarža, samo naslovi so različni. Navadno poveljuje generalmajor brigadi, feldmaršallajtnant diviziji, feldcajgmajstri pa armadnim zborom in armadam.

OBSOJENI "SLOVENEC."

"Slovenec" z dne 18. decembra priobčuje na uvodnem mestu sodbo c. kr. deželnega kot kazenskega sodišča na Dunaju v procesu Kamile Theimer proti odgovornemu uredniku "Slovenca" Mihaelu Moškercu radi žaljenja časti. Sodišče je spoznalo toženca za krivega pregreška proti varnosti časti v smislu par. 493., 488 in 491. k. z. ter ga obsodilo na denarno globo v znesku 600 K, v slučaju neizterljivosti pa na 2 meseca zapora. Obenem je sodišče izreklo, da mora "Slovenec" priobčiti to sodbo v predpisanem roku na uvodnem mestu. t

Proces Kamile Theimerjeve je vzbujal v Ljubljani in sploh na Slovenskem več kakor poldrugo leto veliko senzacijo. Theimerjeva je priobčevala zoper klerikalno stranko in zlasti zoper njenega voditelja dr. Šušterčiča vehementne napade, na katere je odgovoril "Slovenec" enostavno s tem, da je imenoval Theimerjevo blazno. Ona je nato tožila klerikalni list, njegov odgovorni urednik se je pa odtegoval procesu na vse mogoče načine. Zdaj se je pravda vendar dovršila in pobožni "Slovenec" jo je izgubil.

DR. ŠTVERAK UMRL.

Umrl je v Idriji mož, za katerim žaluje vsa Idrija. Ni ga imel sovražnika; vsak ga je ljubil in spoštoval. Malo je takih mož! Dr. Štverak je bil rodom Čeh. V Idriji je bival dolgo vrsto let kot c. kr. rudniški zdravnik. Poznal je vse rudarje, otroke, žene — vedel je že od daleč: kaj je treba temu, kaj onemu. Za vsakega je imel čas, dobro besedo in pa še marsikaj, o čemer ni levica vedela, kar je desnica storila. Delavstvu je bil resničen prijatelj, razumel je njegove težnje in zato je pomagal povsod, kjer je le mogel.

Dr Štverák je umrl na posledicah mrtvouda. Bil je velike rasti, vesele nravi in odličnih duševnih lastnosti. Izboren zdravnik, mož značaj.

ŠE VEČ ČRNE VOJSKE KLIČEJO.

Izšel je sledeči ukaz: Vsi črnovojniki, ki so bili pri pregledovanju od 16. novembra do 31. decembra 1914 spoznani za orožje sposobni, in sicer letniki 1887, 1888, 1889 in 1890, morajo v vojaško službo, v kolikor ženiso bili pozvani v to službo ali pa če so te službe iz ozirov na javno sulžbo ali korist za določen ali nedoločen čas oproščeni in se morajo 16. jan. 1915 zglasiti pri v črnovojniških legitimacijskih listih označenem c. in kr. nadomestnem domobranskem okrajnem poveljstvu. Za tiste črnovojnike letnikov 1887, 1888, 1889 in 1890, ki so zaradi bolezni šele za poznejši termin vpokficani, velja termin, ki je napisan na njihovem črnovojniškem legitimacijskem listku. Pri naknadnem pregledovanju po 16. jan. 1915 za sposobne spoznani črnovojniki omenjenih letnikov morajo 48 ur po pregledovanju odriniti v službo. V interesu vsakega vpoklicanega črnovojnika je, da vzame s seboj par trdnih čevljev, gorko volneno spodnje oblačilo, gorko obleko, volnene nogavice, čepice proti snegu, zapestnike, gorke rokavice, gorko odejo in nahrbtnik, vsekakor pa jedilno orodje in posodo, če ima vse to. V slučaju, da bo ta oprema uporabljiva za vojaško službo, se povrne v denarju, kolikor je vredna. Priporoča se tudi, da vsak vzame s seboj jedil za tri dni. Črnovojniški legitimacijski listek opravičuje do proste vožnje po železnici in ga je treba pred nastopom vožnje pokazati pri osebni blagajni. — Kdor se ne bo odzval temu pozivu, bo strogo kaznovan po zakonu z dne 28. junija 1890. drž. zakšt. 137.

Drug ukaz pravi:

Naknadno prebiranje črnovojnikov, ki so zamudili prebiranje in so rojeni v letih 1878. do 1890., se vrši dne 20. in 21. januarja v Ljubljani, in sicer dne 20. januarja za politične okraje: Ljubljana (mesto), Ljubljana (okolica), Litija, Kamnik, Kranj; dne 21. januarja za politične okraje: Radovljica, Kočevje, Črnomelj, Rudolfovo, Krško. Za politične okraje Logatec in Postojna se vrši pregledovanje dne 15. in 30. januarja na Općinah. Črnovojnikom, ki so zamudili pregledovanje, se je takoj zglasiti pri svojih županstvih, v Ljubljani bivačim črnovojnikom v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu z izkazili o domovinstvu.

Torej — vse pojde, "kar lejze inu gre."

KER STA OSVOJILA BELGRAD.

Poveljnik petega avstrijskega armadnega zbora, general Liborius Frank in feldmaršallajtnant Arthur Przyborski sta vložila prošnjo za vpokojitev. Poveljnika sta zavzela 2. decembra Belgrad, katerega sta morala pet dni kasneje zopet zapustiti.

Srečno pot v penzijo!

ZGODNJE SLAVNOSTI.

Ko so Avstrijci primarširali v Belgrad, ki je bil zapuščen od srbskega vojaštva in je cesar s tem dobil "darilo" za jubilej svojega vladanja, so bile po vsej Avstriji slavnosti nad slavnosti. Tako n. pr. poročajo iz Belgrada:

Za proslavo padca Belgrada je pozval goriški župan prebivalstvo, da razobesi zastave, kateremu pozivu je vse prebivalstvo sledilo.— V proslavo osvojitve Belgrada je priredila dne 3. decembra goriška godba mirozov, ki se ga je udeležilo zelo veliko ljudi. Pred mestno hišo je zaigrala godba cesarsko pesem, ki jo je mnogobrojno občinstvo z navdušenjem pelo.

Enake komedije so uganjali seveda tudi drugod.

Kako so proslavili odhod Avstrijcev iz Belgrada, o tem poročajo nič. A bilo bi zanimivo.

RAZPUŠČENO DRUŠTVO.

V črnorumeni habsburški državi še vedno razpuščajo društva. Te dni smo čitali:

"Svobodomiselno akademično društvo "Adrija" v Pragi je oblast razpustila in društveno imetje zaplenila."

Društvo je bilo prvič slovensko, drugič svobodomiselno, tretjič je imelo socialistične člane. Torej gotovo dovolj razlogov za razpust. In za konfiskacijo imetja.

NOVO "GLAVNO MESTO."

Ker je skoraj vsa Bukovina v ruskih rokah, je proglasila avstrijska vlada za glavno mesto Bukovine Dorno Vatro, ki leži ob ogrski in rumunski meji. Na Rumunsko pride vsak dan veliko število avstrijskih beguncev.

Kaj je treba glavnega mesta, če ni dežele?

ARETIRAN POSLANEC.

V nekem hotelu v Biali v Galiciji so na podlagi hišne preiskave aretirali poljskega deželnega in državnega poslanca Zamorskega.

Najbrže so tudi njega prijeli zaradi "veleizdaje." Kmalu bo menda v Avstriji več "veleizdajalcev" kakor drugačnih ljudi. In ravno Poljake so imeli do nedavna še za "najlojalnejše" Avstrijce.

Poljsko gimnazijo v Pragi so otvorili pred kratkim. Nameščena je v češki realki na Kraljevih Vinogradih. Ravnatelj gimnazije je profesor Žiga Schneider. Na zavodu poučuje 18 profesorjev, beguncev iz Galicije. Vpisalo se je sedaj v šolo 168 učencev. Z ozirom na to, da je v Pragi silno mnogo galiških beguncev, se zdi to število majhno, toda uvaževati je treba, da mnogo poljskih dijakov obiskuje češke srednje šole, na katerih so vpisani hospitanti.

Zdi se človeku, da Avstriji sploh ne bo treba več dolgo skrbeti za poljske šole.

Drobne vesti.

Požari. Dne 8. dec. je začel goreti skedenj posestnice Ivane Možinove v Daljni vasi pri Rudniku. Gasilci iz Škofeljce so omejili ogenj. Škode je nad 900 K. Dva dni pozneje je začelo goreti v zapuščeni huši Frančiške Možnove. Škode je 1200 K. Najbrže je bilo v obeh slučajih zažgano.

Električni tok ga je ubil. Iz Vitanja poročajo: Ponoči od 8. na 9. decembra je prevrgel vihar dva droga dobruske elektrike. Zjutraj je šel čez žico kmet Jernej Ulipi, ki je bil namenjen v Celje. Močan električni tok ga je pri priči ubil.

Vlom. Neznani zlikovci so vdrli v vinsko klet trgovca Antona Bizjaka v Zalogu pri Postojni ter odnesli pet litrov žganja. Nato so obiskali trgovino ter vzeli iz blagajne 15 K denarja. Končno so pobrali v kuhinji nekaj jedil ter brez sledu izginili.

Tatvine. Neki na Radeckega cesti v Ljubljani stanujoči hišnici je bilo ukradenih 140 K. Na sumu je neka brezposelna dekla, ki jo je večkrat obiskala. — Čevljarski vajenec, ki je popravljal že en teden pri posestniku Ivanu Jerebu obuvala, je ukradel svojemu delodajalcu 16 K. Jereb je dal vajenca preiskati in našli so pri njem pod srajco ukradeni denar.

Drva so kradli. Posestniku Simonu Šmonu v Nadgorici je zmanjkovalo v gozdu drv, ne da bi bil mogel izslediti tatov. Te dni se je skril v gozdu in pazil. Kmalu sta prišla dva fanta z nekim dekletom ter so začeli sekati. Šmon je skočil iz skrivališča, nakar so oni zbežali. Spoznal jih je in ovadil.

Na tuje stroške potuje dne 15. decembra 1870 v Vižmarjih rojeni ter v Šmartno pod Šmarno goro pristojni samski postopač Ivan Jovan. Možakar namreč pri raznih lupanstvih na račun svoje občine izvablja podpore. Oblasti so ga za sedaj preklicale.

Nepošten dacar. Vinko Pliberšek, dacar v Laškem, je poneveril svojemu gospodarju, najemniku užitnine Ivanu Ježovniku na sprejetem užitninskem davku 1257 kron 67 vinarjev in 124 kron občinskih doklad. Pliberšek je bil v Celju obsojen na 5mesečno težko ječo.

Obsojena je bila pred ptujskim sodiščem žena poštnega uradnika Wogrineschitscha na 80 K globe, ker se je v času nemirov pred Maharičevo gostilno jako žaljivo izrazila o Francu Maboriču, gostilničarju in trgovcu v Ptuju.

Požar. Dne 11. dec. je nastal okoli pol 6. ure zjutraj požar pri Gojčičevih v Staršah. Zgorelo je ostrešje gospodarskega poslopja, vsa krma, mnogo slame in stelje, vsi gospodarski stroji, vozovi itd. Škoda bi bila brezdvomno mnogo večja, ko bi ne bilo ponoči nekoliko deževalo in ko bi ljudje ne gasili tako vzgledno pridno. Posebno sta se odlikovala pri tem posestnika iz Starš Rešek in Kröpfl. Živina je bila v hlevih, ko se je ostrešje že podiralo, a se vendar ni ponesrečila. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Nesreče. Desetletni rejenec in pastir Vladislav Škofic je imel opraviti s svojim gospodarjem Jakobom Gabrom v Vnanjih goricah pri slamoreznici. Vtaknil je po neprevidnosti desno roko med valjarje, ki so mu zmečkali štiri prste, palec pa popolnoma odtrgali. — Ko je Avgust Šiler, gostilničarjev sin v Zaspu, doma snažil nabit samokres, se mu je sprožil in mu je projektil obtičal v dlani leve roke.

Požar je izbruhnil pri občinskem predstojniku Mateju Janežiču v Zgornjih Domžalah. Požar je učinil shrambo za orodje, ledenico in hlev. Škode je 1900 K.

Zblaznel je zvečer ob sedmih 30. novembra v Celovcu rezervni infanterist Karl Eiter, star 28 let. Depjali so ga v prisilni jopič in ga prepeljali z rešilnim vozom v vojaško bolnišnico.

Nesreča. Iz Celovca poročajo: Dne 4. dec. zjutraj se je zgodila v predoru pod Karavankami med Jesenicami in Podrožco velika železniška nesreča. V predoru so bili na enem tiru štirje delavci, ki so nekaj popravljali. Predor ima sicer dva tira in tudi delovodja je delavce opozoril, da gre od Podrožce proti Jesenicam jutranji brzovlak. Delavci so se sicer izognili, a v naglici in zmešnjavi so prišli vsi štirje na napačni tir ,tako da jih je stroj zagrabil in vrgel ob steno v predoru. Vsi štirje so bili nevarno ranjeni; prepeljali so jih v bolnišnico v Beljak, a težko da bodo okrevali tako hitro.

Kolera. Dne 7. dec. so se pojavili tudi na na Štajerskem 3 slučaji kolere, eden v Celju, eden pa blizu Ptuja.

Na azijski koleri obolel je v Celju neki vojak 87. pešpolka, ki je došel s severnega bojišča. Bakterijologično preiskavo je izvršil c. kr. higijenski zavod v Gradcu.

Vstop v rezervne bolnišnice, šola na Bismarckovem trgu in Musiksäle v Celovcu, je začasno iz zdravstvenih ozirov prepovedan.

Kolibe za ranjence v Celovcu. Za artilerijsko vojašnico so postavili na polju pet barak za ranjence.

Pogreša se Lojze Macarol, nadučitelj v Šempolaju pri Nabrežini, ki so ga menda zadnjikrat videli okoli 10. oktobra ob reki San, kjer je vsled slabosti baje zaostal. Macarol je sodrug in je imel zaradi svojega prepričanja veliko preganjanja in bojev.

Novo sodnijski poslopje. Notranje ministrstvo je odločilo, naj se dela za novo sodnijsko palačo v Trstu razpišejo, da se tako preskrbi nekaj dela podjetnikom v južnih pokrajinah. Dela so bila te dni razpisana v graških listih.

V neki tožbi med neko družbo kot najemnico in posestnikom dotične hiše v Lvovu na Gališkem je neko okrajno sodišče na Dunaju razsodilo, da morajo begunci plačati najemnino za stanovanje. Svojo razsodbo je sodišče utemeljilo s tem, da stanovanje ni postalo nerabno, če je sovražnik zasedel mesto.

Izolirali so vojaškega voznika Karla Bingelbauma, ki je dospel s severnega bojišča v Ljubljano. Baktriološka preiskava je pri Bingelbaumu dognala, da je bolan na koleri.

Pri Vevčah so te dni iz Ljubljanice potegnili truplo okolo 30 let starega neznanega utopljenca. Truplo je ležalo v vodi kakih 6 tednov.

Obesila se je. Na Viču pri Ljubljani se je dne 13. t. m. obesila Frančiška Škrl. Najbrže se ji je omračil um. Sklepati se to da iz tega, ker je večkrat tožila, da ima bolečine v glavi. Škrl je bila vdova in je zapustila štiri sirote.

V predoru, ki vodi z Jesenic skozi Karavanke na Koroško, je dne 4. t. m. jutranji brzovlak, prihajajoč v smeri iz Podrožce na Jesenice, v predoru usposlene štiri delavce vrgel s tako silo ob steno, da so vsi štirje obležali. Težko poškodovane siromake so prepeljali v bolnišnico v Beljak. Delavci so se ognili vlaku na napačno stran, pa se je zgodila nesreča.

Med potjo iz Črešlove v Celje ponoči je ubila elektrika M. Čokana, ki je v temi zadel ob električno žico.

Dvanajst dni spi. V mariborski bolnici je ranjenec s severnega bojišča, ki spi že dvanajst dni. Zdravniki ga ne morejo zbuditi. Med tem je prebolel ranjenec pljučnico. Slučaj jako zanima zdravniške kroge.

Na Dunaju je bil obsojen na 2 in pol leta težke ječe advokat dr. R. Glauber. Obsojen je bil radi poneverbe.

Prebivalstvo na Dunaju v letu 1913. Prebivalstva je štel Dunaj 2,115.254. Živorojenih je bilo 37.387, to je 17:7% in mrtvorojenih 3548. Umrlo jih je 32.314, to je 15:3% na 1000 oseb. Od teh 1488 tujcev (na jetiki 258), to je 4:6%; skupno z domačini pa 14:6%. V raznih zavodih je umrlo 8044 moških in 7076 ženskih oseb, to je 46:8%. Ubojev in umorov je bilo 61, samomorov pa 767, vsled nezgode je umrlo 468 oseb, za jetiko skupno 6430 in za vratico (difterijo) 418 oseb.

Pošiljamo denar v staro domovino cenejše---kod kedaj poprej!!!

Sedanji čas pošiljamo denar po sledečih cenah:

10 kron za $ 2.05	300 kron za $ 58.95
20 kron za $ 4.05	350 kron za $ 68.85
50 kron za $ 9.95	400 kron za $ 78.50
100 kron za $19.65	450 kron za $ 88.45
200 kron za $39.25	500 kron za $ 98.00
250 kron za $49.20	1000 kron za $196.00

Hitite poslati sedaj! Izrabite ugodno priliko! Za denar jamčimo!

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue
vogal Loomis ulice
Chicago.

KAPITAL $500,000.00
VLOŽENA GLAVNICA $2,300,000.00

JAN KAREL, PREDSEDNIK.

AMERICAN STATE BANK

J. F. ŠTEPINA, BLAGAJNIK

Naše podjetje je pod nadzorstvom "Clearing Housa" čikaških bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi ulogo poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J.

Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v torek in četrtek je banka odprta do 9 ure zvečer.

Denar vložen v našo banko nosi tri procente. Bodite uvejereni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

KADAR potrebujete društvene potrebščine kot zastave, kape, regalije, uniforme, pečate in vse drugo obrnite se na svojega rojaka

F. KERŽE CO.,
2711 South Millard Avenue.
CHICAGO, ILL.

Cenike prejmete zastonj. -:- Vse delo garantirano.

5 pristnih pijač, in to so: Kranjski Brinjevec, Slivovic, Tropinovec, Grenko Vino in Highlife Bitters. Moja tvrdka ja prva in edina slovenska samostojna v Ameriki, ki importira žgane pijače naravnost iz Kranjskega. Naročite si poskustni zaboj, koliko steklenic in katere pijače hočete, samo da bo eden zaboj, 12 steklenic Moje cene so nižje nego kjerkoli drugje, ker mi ni treba plačevati drazih agentov. Prodajam samo na debelo. Pišite po cenik.

A. HORWAT,
600 N. Chicago, St., Joliet, Ill.

Edini slovenski pogrebnik

MARTIN BARETINČIC

324 BROAD STREET TEL. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ŠTEDENJE.

Dozdeva se nepotrebno, priporočati narodu, naj si hrani svoj največji zaklad—zdravje—ki se ne da zopet tako lahko pridobiti, ako je enkrat zgubljeno. In vendar vidimo pred nami nevrjetno nevarnost, kakor če bi narod vabil bolezen in smrt v svoja telesa. Hranite si svoje zdravje bolj kot svoje dolarje. Mi nudimo onim, ki so izgubili svoje dobro zdravje in ga žele zopet nazaj pridobiti

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino

To naravno zdravilo, obstoječe iz čistega rdečega vina in zdravilnih zelišč ima čestokrat zelo hiter in dober učinek, ako se ga redno uživa pri

okorelih jetrih,
zapeki,
zgubi slasti,
nenadni slabosti,
bolečinah v čevih,
krčih,
želodčnem kataru,

in pri vseh boleznih, kjer je treba hitro izčiščenje telesa, ne da bi se ga oslabilo. To sredstvo ojača sestav ter ga usposobija, da deluje brez prenehanja. V boleznih želodca, jeter in droba deluje dobro.

V LEKARNAH

JOS. TRINER

izdelujoči kemik

1333-1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Trinerjev liniment imejte vedno pri roki. Mogeče, da ga ne rabite danes, zelo dobro vam bo ustregel jutri pri olajšanju bolečin v mišicah ali sklepih. Cena 25c in 50c, po pošti 35c in 60c.